

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddetek: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5 — Telefon št. 31-23, 31-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti, Corri. Post. No 11-3118
IZKljučno ZASTOPSTVO za oglede iz K. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina mesečno Lir 18.—
za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim jutrom« Lir 36.50.
Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5, telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estero:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Il porto di Bougie bombardato

Cattive condizioni atmosferiche nel settore tunisino — Tre velivoli nemici distrutti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 12 febbraio 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 993:

Il maltempo ha ostacolato le operazioni nel settore tunisino.

Un aereo britannico, colpito dal tiro di

una nostra autobomba, è precipitato al suolo.

Le attrezzature portuali di Bougie sono state bombardate da velivoli italiani.

Tra Rodi e Creta cacciatori germanici abbatterono due aerosiluranti avversarie.

Pristanišče Bougie bombardirano

Slabe vremenske razmere v tuniškem odseku — Tri sovražna letala uničena

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 12. februarja naslednje 993. vojno poročilo:

Slabo vreme je oviralo operacije na tuniškem področju.

Neko britansko letalo, ki ga je zadel strel nekega našega oklopnega avtomobila, je strmoglavilo na tla.

Italijanska letala so bombardirala pristanišče naprave v Bougie.

Med Rodom in Kreta so nemški lovci sestrelili dve sovražni torpedni letali.

Francoske čete umaknjene s tunijske fronte

Tanger, 12. febr. s. Neko poročilo iz Alžira javlja, da so sklenili umakniti s tunijske fronte francoske kontigente in to s pretvezo, da jih je treba izvežbati in moderno opremiti v zaledju. Sklep pa je bil

storjen zaradi nezadovoljstva v vrstah francoskih bojnikov, ker so jih uporabljali v odsekih, kjer je bila bitka najhujša in so jim dali slabo orožje, zaradi česar so imeli mnogo človeških izgub.

Anglosaški letalski napadi na arabsko prebivalstvo

Berlin, 12. febr. s. Vsi nemški listi objavljajo z vidnim poudarkom in pod velikimi naslovi poročila iz Tunisa, ki opozarjajo na pokol arabskega prebivalstva v Kairuanu po terorističnih anglosaških napadih. Nad 500 mrtvih in ranjenih, ki pripadajo po večini arabskemu civilnemu prebivalstvu tega mesta, je postalo njihova žrtev. Listi ironično pripominjajo v svojih kratkih komentarjih, da so to prvi uspehi uporabe znamenite »Atlantske karte«, v katerih so Angličani in Američani obljubili arabskemu prebivalstvu mir, pravico in blagostanje.

Iz Beneške palače:

Duce sprejel odlikovane mušketirje in svoje padlih mušketirjev

Rim, 12. febr. s. Duce je ob 20 letnici ustanovitve mušketirskih oddelkov sprejel ob prisotnosti šefa glavnega stana Milice družine padlih mušketirjev in mušketirje, ki so bili v preteklem letu odlikovani za vojaško hrabrost. Navzoči so bili Amante Magda, vdova mušketirja Piercarla, baronica Berlingieri Elisa, mati padlega mušketirja Andreja, ga. De Paolis Katarina in ga. De Paolis Laura, mati in sestra padlega mušketirja Klavdija, ga. Doneddu Amorina, vdova mušketirja Konstantina, ga. Monaco Vanda, vdova mušketirja Ignacia, ga. Paccarie Vittoria, mati padlega mušketirja Maria, princesa Barberini Colonna di Shiarra Nadja, žena pogrešanega mušketirja Urbana.

Navzoči so bili odlikovani mušketirji Casalotti Arnaldo, Donza Giuseppe, Francisci Aldo, Gay Giulio, Anatori Fiorenzo, Ereda Raffaele, Feliciani Fernando, Rancati Giacomo, Salvatore Angelo, Viola Giuseppe, Datri Guido in Mori Giuseppe. Navzoča sta bila tudi adjutant Glandolini Giuseppe in mušketir Corrado Santamaria, ki bosta 11. februarja proslavila 20 letnico pripadništva k oddelku. Poveljnik oddelka je prejel kratki raport o sodelovanju mušketirjev pri operacijah na raznih vojnih frontah.

Duce je naslovil najprej ganljive besede simpatije družinam med vojno padlim mušketirjem, pohvalil skupino odlikovanih mušketirjev ter pozdravil ostale mušketirje, ki se nahajajo pod orožjem na raznih bojnih frontah.

V juniju 1940 so mušketirji prosili Duceja za čast, da bi lahko služili Domovini pod orožjem. Ta čast jim ni bila podeljena zaman. Od 200 mušketirjev se je 175 mušketirjev udeležilo operacij na raznih

vojnih frontah, 9 jih je padlo, 9 jih je pogrešanih. Delež hrabrosti oddelka kaže 9 odlikovanj za vojaško hrabrost padlim, 2 odlikovanj za dva pogrešana in 36 odlikovanj za živeče mušketirje. Bitka se nadaljuje. Mušketirji se bodo borili do dosege zmage.

Sprejemni diplomatov

Rim, 11. febr. s. Duce je sprejel novega španskega veleposlanika pri Kvirinatu Cuesto, ki je Duceju izročil poverljiva pisma in osebno poslanico Kaudia. Nato je Duce sprejel novega ministra Švice Vellia, ki je Duceju izročil poverljiva pisma. Duce je sprejel tudi nemškega veleposlanika von Mackensena.

Duce razdelil 6 milijonov lir poškodovanim bolnicam

Rim, 11. febr. s. Duce je sprejel dr. Azzolina, guvernerja Banche di Italia ki je Duceju v svojstvu predsednika konzorcija za industrijske subvencije in kreditnega konzorcija za javna dela izročil vsote 6 milijonov lir, ki so jih ustanove dale na razpolago Duceju v podporne namene. Od te vsote je Duce blagovolil dodeliti 1 milijon lir za ustanovitve ustanove za pomoč in nego slabotnih, ki jetki naglajenih otrok v Rimu, 1 milijon lir za bolnico Pammatone v Genovi, 500.000 lir za bolnico San Giovanni Battista v Turinu, 500.000 lir za bolnico Umberto I. v Turinu, 1 milijon lir za bolnico Loreto v Neaplju, 1 milijon za moško sirotišnico v Via Pitteri v Milanu 1 milijon lir za zavod sv. Klare v Palermu. Bolnice in zavodi, ki so bili deležni podpore, so bili hudo poškodovani ob nedavnih napadih na mesta Genova, Turin, Neapelj, Milano in Palermo.

Kitajske izgube v vojni proti Japoncem

124.000 Kitajcev ujetih, 260.000 padlih — 109 kitajskih letal uničenih — Velik japonski plen

Nanking, 12. febr. s. Tiskovni odsek japonskega ekspedicijskega zbora na Kitajskem poudarja v zvezi z vojnimi uspehi na Kitajskem ozemlju v l. 1942., da so bile japonske oborožene sile kos vsem sovražnim silam, ki štejejo 3.860.000 mož. V operacijah je bilo ujetih 124.000 Kitajcev. Sovražnik je razen tega imel nad 260.000 padlih. Japonci so uničili 109 sovražnih letal, med tem ko izguba nadaljnjih 16 letal še ni potrjena. Plen obsega topništvo in pehotno orožje, oboje v velikem številu, razen tega pa velike količine streliva.

Šest ladij v bližini Avstralije potopljenih

Tokio, 12. febr. s. Od srede januarja do 1. februarja t. l. so japonske podmornice v bližini Avstralije potopile 6 sovražnih ladij v skupni tonaži 54.000 ton.

Nečloveško postopanje z nemškimi državljani v nizozemskih kolonijah

Berlin, 12. febr. s. Poročilo, ki ga je dobila nemška obveščevalna agencija o nečloveškem ravnanju z nemškimi državljani, katere so nizozemske vladne oblasti internirale v kolonijah Nizozemske Indije po izbruhu sovražnosti z Japonci, navaja med dogodki, s katerimi so se najbolj brezsrčno teptala pravila mednarodnega prava, vkrcaje številnih skupin nemških državljanov na nizozemske ladje, ki so odplule proti otokom, kjer so bila pripravljena začasna koncentracijska taborišča. Z Nemci so prav tako ravнали kakor z množico zločincev. Zapri so jih v železne kletke, ki so jih pred uporabljali za prevažanje robišavej. Med viharjem je bila stara ladja, ki je prevažala te skupine, tako poškodovana, da se je posadka

ladje raje rešila v čolne in prepustila usodi 90 nemških državljanov, o katerih se še zdaj ničesar ne ve, kaj se je z njimi zgodilo.

Naraščanje ameriškega državnega dolga

Tokio, 11. febr. s. Proračunskemu odboru zbornice je ministrski predsednik Tojo sporočil o izredno ugodnem demografskem razvoju Japonske. Minister je ugotovil, da je v nasprotju z mnenjem, da vojna ne pospešuje porasta prebivalstva, japonski narod narastel za 26 prebivalcev na tisoč v letu 1939 in za 31 prebivalcev na tisoč v letu 1941., dočim je smrtnost padla v letu 1941 na 15 na tisoč, kar ustreza čistemu porastu za en milijon prebivalcev. Minister je dodal, da je umrljivost otrok v letu 1941 padla za 8 na tisoč.

Pretepi med anglosaškimi mornarji v Gibraltarju

Tanger, 11. febr. s. V Gibraltarju so pretepi med vojaki ter ameriški in angleškimi mornarji na dnevnem redu, zlasti pa ponosi po čezmernem pijančevanju. Tako daleč je prišlo, da je angleški poveljnik trdnjave smatral za potrebno nadzirati prodajo alkoholnih pijač. Po izdanih odredbah bodo morale tudi ladje, ki pridejo v Gibraltar, imeti posebno dovoljenje občine za prodajo alkoholnih pijač. Naznanjeno je tudi bilo, da bodo izvedene enake mere za prodajo tobaka in cigaret. Toda ta ukrep nima nič skupnega z izrazi pristranskega prijateljstva med mornarji in vojaki obeh zavezniških demokracij, temveč je v zvezi z vedno večjim pomanjkanjem tobaka, zaradi česar se morajo Angličani vedno huje omejevati v kaj.

Popuščanje sovjetske ofenzive

Preprečen sovjetski poizkus vdora v luko Novorosijska — Hude sovjetske izgube ob Kubanu — Izjalovljeni sovjetski napadi severno od Kurska in na bojišču pri Volhovu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 12. febr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Pod vtisom svojih težkih krvavih izgub je naval sovražnika proti naši obrambni fronti na vzhodu popustil na silovitosti. Na žariščih traja premikalna obrambna bitka nespremenjeno dalje.

Sovražnik je obnovil svoje napade pri Novorosijsku in skušal zman na ladjah vdreti v mestno pristanišče.

Čete neke nemške oklopne divizije so na mestu ob Kubanu preprečile sovražnikove poskuse za obkrožitev in prizadele nasprotniku najhujše izgube. V zadnjih dveh dneh so izgubile sovjetske čete v odseku te divizije več kakor 1700 mrtvih, 850 ujetnikov, 35 topov in mnogo pehotnega orožja vseh vrst.

Ob Doncu in zapadno od oskolskega odseka je bilo bojno delovanje neznatnejše kakor v prejšnjih dneh. Na posameznih mestih so naše čete preglede napade sovražnih napadalnih oddelkov v premaljšem bojevanju. V teh borbah so uničile en sovjetski polk, en smučarski bataljon in več topniških postojank.

Na prostoru severno od Kurska so se izjalovili nadaljnji sovjetski napadi na našo obrambno fronto z močnimi izgubami.

Nepovezani napadi sovražnika na področju Velikih Luk so se zrušili. Napadi letalstva so bili usmerjeni na izhodiščne postojanke in sovražnikova taborišča.

Na fronti med Volhovom in Ladoškim jezerom ter pred Petrogradom je sovražnik ponovil svoje napade na široki fronti. Kljub močni letalski in topniški podpori ter kljub uporabi številnih oklopnih oddelkov so bili vsi napadi v težkih borbah odbiti in pri tem uničenih 53 oklopnih voz. Privedeni so bili tudi številni ujetniki. Lovska eskadrila je sestrelila samo nad tem frontnim odsekom ob dveh lastnih izgubah 29 sovražnih letal.

S severnoafriškega bojišča poročajo namo o krajevnem bojem delovanju.

Angleški bombniki so napadi včeraj v poznih večernih urah severnemško ozemlje. Prebivalstvo je imelo izgube; v mestu Wilhelmshavnu je bilo povzročene nekaj škode na poslopih.

Pri nočnih vzmetirjalnih poletih posameznih angleških bombnikov nad zapadnim nemškim ozemljem so bile posarile vrzede tudi b mbe, ki so povzročile neznatno škodo. M rariško topništvo in lovška obramba sta sestrelili 7 sovražnih letal.

obrambni boji izredno srditi. O kaki enotni bojni krki seveda ne moremo govoriti, tudi ne o kaki logični povezanosti ofenzivnih in defenzivnih oporišč, kajti boji se vedno bolj drobe in nemške čete morajo voditi obrambne boje na vseh glavnih točkah. Sovjetskim četam so se posrečili razni preboji osamljenih postojank, vendar jih doslej niso znali povezati in razviti v odločilne akcije, pač pa je mnogo nemških formacij, ki začasno prevzamejo pobudo v svoje roke in podvzamejo akcije, katere jih potiskajo tik do sovjetskih izhodiščnih oporišč. Tako se v kaotičnem sledoredju operacij, ki na mnogih točkah zaustavljajo sovražno prodiranje ali sovražnika celo vržejo nazaj proti vzhodu, pojavlja, kar vojaški kritiki označujejo za »krizo vzhodnega bojišča«.

Boji, ki se vodijo na področju pri Novorosijsku, čeprav so v bistvu le krajevnega značaja, so vendar zelo srditi. Sovjetskim četam se je posrečilo izkrcati tu ojačenja. Tako so tu nemške čete angažirane v tridih bojih proti sovjetskemu mostišču. Sovjetski poskus vdora z morske strani v veliki nemški obrambni sistem na Tamanskem polotoku pa je naletel na močnem nemški odpor. Nemškim četam se je posrečilo v zadnjih dneh uničiti velik del izkrcanih sovjetskih sil. (Corriere della Sera.)

Hrabri boji madžarskih oddelkov

Budimpešta, 11. febr. s. Kakor se doznava iz pristojnih krogov, so v teku srdite borbe na področju med Donom in Doncem. Siloviti napadi so se vrstili v zadnjih 24 urah. Severno od obsežnega bojišča odbija madžarska vojska udarce boljševikov, dočim je bila glavnina madžarske armade samo v krajevnih spopadih. V krvavih bitkah zadnjih tednov so oklopne skupine madžarske vojske izvedle pomembne akcije, v katerih je blestela tisočletna tradicija hrabrosti madžarskega vojaka.

Boji pri Velikih Lukah

Berlin, 11. febr. s. Med obrambnimi borbami, ki so bile včeraj v odseku Velikih Luk, so nemške čete, kakor se doznava iz pooblaščenega vira, uničile 11 sovjetskih tankov.

S finskega bojišča

Helsinki, 11. febr. s. Današnje finsko vojno poročilo javlja: S front ni poročati ničesar pomembnega.

Churchillova priznanja o podmorniški vojni

Doslej se še ni posrečilo obvladati nevarnost podmornice Osi — Težke skrbi zaradi stalne nevarnosti

Berlin, 12. febr. Včerajšnji Churchillov govor v spodnji zbornici zanimala Berlin predvsem po tem, kar je predsednik angleške vlade dejal glede podmorniške vojne, saj je to najbolj pereče vprašanje za človeka, ki je pred kakim letom napovedal, da bo nemško podmorniško orožje uničeno v najkrajšem času, in ki je v zadnjem času s celotno daleč, da je vključil iz parlamentarnih razprav najmanjše opozorilo o tem problemu.

Če je sedaj Churchill smatral za potrebno pečati se s tem vprašanjem, moramo razlog za to, kakor poudarjajo v Berlinu, iskati v tem, da hoče biti angleško javno mnenje navzlic hermetični zapetosti admiraltete na tekočem o resnosti položaja in da kaj rado kritizira strahotno nesposobnost, ki jo dokazujejo angleške pomorske oblasti nasproti dramatičnemu poslabšanju krize, kakor so pokazale živahne polemike v listih. Churchill je smatral za potrebno, da glede na vojaški razvoj na vzhodu poda tudi o tem kočljivem vprašanju nekaj izjav.

V bistvu pa je predsednik angleške vlade, pripominja neki oficijozni komentar, v tem pogledu povedal le malo več kakor doslej. Omejit se je na to, da je prikazal možnost zboljšanja v bodočnosti: »Ob koncu leta 1943 bodo naše pomorske prometne zveze mnoge boljše kakor danes.« V tej trditvi je priznanje, da stoji sedaj stvari slabo. Govornik je skušal z besednimi ravnotežji zavrniti kritike na naslov admiraltete, toda argumenti, ki se jih je poslužil, so pravi sofizem.

Koliko ton je izgubila ali izgubila povprečno na mesec angleška trgovska mornarica? Na to vprašanje, ki tako globoko moti angleško javno mnenje, Churchill ni imel poguma odgovoriti: »Ne nameravamo izdati Nemčiji naših izgub.«

Toda Nemčiji te informacije nikakor niso potrebne, saj ji zadostajo poročila poveljnikov podmornic. Izgube, ki jih hoče Churchill prikriti, v Berlinu redno vsak teden objavljajo v posebnih poročilih.

Ako naj verjamemo Churchillju, je proizvodnja v angleških, ameriških in kanadskih ladjedelnicah v zadnjih 6 mesecih za 1.250.000 ton večja kakor celotne izgube zaradi potopitev v isti dobi. Potemtakem bi se angleško-ameriško brodogradništvo izgubam od meseca do meseca množilo za 200.000 ton. Ako je tako, potem si ne moremo razložiti vzmetirjalnosti, ki jo kažejo v vedno večji meri govori uglednih angleških prelistavnikov, izjave strokovnjakov in pomorskih zastopnikov, kakor tudi komentarji anglosaških listov in radijskih postaj. Predsednik vlade ni prevzel nobene obveznosti in ni dal nobene konkretne obljube glede protipodmorniškega brodogradništva, razen splošnih informacij, češ, da je v tem pogledu znaznamovati napredek. To so kaj

klaverni zgledi, iz katerih si lahko angleška javnost ustvari samo ta zaključek, da doslej ni bilo iznajdeno nobeno zdravilo.

Uničevanje nemških podmornic naj bi se bilo v preteklem letu stalno večalo in naj bi v zadnjih treh mesecih zabeležilo 50% povečanje. To je otročje. Ta odstotek bi imel svoj pomen, ako bi Churchill mogel ali znal povedati, v kakšnem ritmu narašča gradnja v nemških ladjedelnicah. Nemci seveda ne objavljajo v tem pogledu nobenih podatkov, lahko pa rečemo, kakor izhaja iz nekega poročila lista »Deutsche Allgemeine Zeitung«, da je admiral Dönitz ob izbruhu vojne razpolagal le s 42 kadri 40 edincami, Danes plovejo nemške podmornice po vseh morjih v skupinah in flotiljah. Nobena morskota pot ni varna pred napadom »nacističnih čer«, kakor jih imenuje Churchill, in njihovo število stalno narašča. Še več, tudi druge edince nemške vojske mornarice bodo sedaj vključene v podmorniško vojno. To je izjavil admiral Dönitz v svojem glavnem stanu, ko mu je bilo sporočeno imenovanje za velikega admirala: »Vse sile nemške mornarice bomo postavili v službo podmorniške borbe.«

Pomen, ki ga bo to orožje imelo v bližnjih mesecih glede na izid vojne, je britanskemu min. predsedniku prav gotovo znano. Njegova izjava, da si Nemčija utvarja, ako se misli s tem izogniti svoji usodi, ki jo kvečjemu lahko zavleče, daje razumeti, da v polni meri upošteva ogromne možnosti, ki so Osi na razpolago sprico sistematske uporabe in vedno bolj popolnega izkoriščanja taktike, ki je rodila že tako velike uspehe in ki se bo lahko poslužila vedno močnejših sredstev.

Edino dejstvo, ki ga je Churchill navedel, je to, da je britansko vojno brodogradništvo opremljeno na morjih 3.000.000 vajakov, pri čemer je izguba po njegovi navedbi znašala samo 1348 mož. Ta številka je pa gotovo potrjena. V ostalem pa nemške podmornice ne zasledujejo prevozov ljudi, temveč prevoze oskrbe.

Ostali del Churchillovih izjav ne vsebuje po sodbi berlinskih opazovalcev nobenih omemb vrednih elementov. Slovesna obljuba Stalinu, da bo storil vse, kar je človeško mogoče za čim prejšnjo ustanovitve drugega bojišča v Evropi, ki naj bi pomagalo njegovemu sovjetskemu tovarišu, ni brez ironičnega navdaha, ako pomislimo na obvezne besede, ki jih je Churchill izrekel lani in o katerih je nekaj mesecev nato dejal, da so bile le zvijača za premoitev Nemcev.

Churchill je končno smatral za potrebno, da pomiri nemški narod s trditvijo, da Angličani ne goje nikakih masovnih naklepov ali naklepev uničenja, temveč samo načrte pravičnosti. — (Il Piccolo.)

Komunisti priznavajo umor dvanajstotice

Zločinu pridružujejo še novega s tem, da skušajo oblatiti čast umorjenih žrtv

Od časa do časa podtakne kak redki izpubljene podpredražnik pred slonovanjem »Slovenske poročevalce«. Ta list je postal v zadnjem času prava rariteta, kar je nov dokaz popolnega razsula komunistične OF. V splošnem je to »glasilo« zbirka zločinških cildkov komunističnega vodstva in eq sam dokaz njegovih rušinskih, morilskih in drugih abnormnih nagonov.

Tudi v svoji januarski številki prinaša »Slovenski poročevalce« nov dokument groze in sramote. Komunistično vodstvo bi rado popravilo za komuniste porazni vtis, ki ga je naredila objava faksimilov znanih rebeljskih dokumentov. Tako malo pa že pozna razpoloženje javnosti kakršna je sedaj, da bo uspeh njegovega prizadevanja ravno nasproten.

Pod naslovom »Izjava glavnega poveljstva slovenskih partizanskih odredov« zatrjuje to »glavno poveljstvo«, da so bile objavljene listine ponarejene. V isti sapi pa bodeseno nadaljuje: »Od internirancev, rešenih julija 1942 iz vlaka, je bilo dvanajst res obsojenih na smrt in ustrelelih, ker je bilo dokazano, da so jih italijanske oblasti v sporazumu z belogardističnimi voditelji poslale v internacijo kot vohune in agente provokatorje. Njihova naloga je bila izveči iz slovenskih internirancev na temelju zaupljivosti in prepričanja, da imajo opravka s sotrpini, take podatke, ki bi italijanskim vojaškim sodiščem nudili dokazni material za smrtne obsode. Postopek proti tem dvanajstim vohunom in agentom provokatorjem je bil javen. Potrebna niso bila potem takem prav nobena »stroga zapu« navodila za njihovo justifikacijo. Doletela jih je usoda, ki so jo zaslužili in ki je bodo tudi v bodoče deležni izdajalci.«

Izjava nosi podpis: »Za glavno poveljstvo: Političkomisar Boris Kidrič l. r. — Komendant Ivan Maček l. r. — Na poljoju 15. I. 1943.«

Tako se torej glasi novi dokument groze in sramote. Kulturnega in poštenega človeka spreleti mraz ob dokazu take bestialnosti, ki brez vsakih moralnih pomislekov sprejme na svojo vest barbarski umor

dvanajstih nedolžnih mladenčev. Ta izjava v polni meri potrjuje resničnost objavljenih dokumentov. Če bi ne bilo teh listin, bi zadostoval že ta novi dokaz sam. Ako je bil morila kdo, ki je res dyomil v pristnost objavljenih dokumentov, ne more več dvomiti sedaj po tem činčinem priznanju komunističnega vodstva.

Ta grozni dogodek je stvar vsega slovenskega ljudstva, vendar gre sočutje javnosti predvsem tistim slovenskim družinam, ki do kraja niso mogle verjeti v tako brezmejno izpriženost komunistov in so še vedno čakale na povratek svojih sinov.

Komunističnim krivolokom pa ni dovolj, da so vzeli nedolžnim žrtvam mlada življenja. Vzeti jim skušajo še čast. Več sto Ljubljancev je bilo kriča, kako so komunisti s činčino prevaro doleteli mlade žrtve, ki so morale umreti. Vsi številni očitki tragedije dvanajstotice, ki so se rešili iz komunističnih krepiljev, soglasno potrjujejo, da so morali mladi, idealni fantje umreti samo zato, ker so v svoji poštenosti in značajnosti lahkoverno nasledili »partizanski častni besedi«, da se bodo lahko vrnili domov vsi, ki se ne čutijo sposobne za partizansko življenje. Sedaj pa jim izjava do dna pokvarjenega komunističnega vodstva očita »vohunstvo« in »provokatorstvo«! Ali si je mogoče zamisliti večjo podlost?!

Če bi komunistično vodstvo ne zagrešilo drugega kakor ta dvojni umor dvanajstotice poštenih mladih slovenskih fantov, bi moralo že to biti dovolj, da se z grozo odvrne od poklenih morilcev vsakdo, ki se kot kulture in civiliziran človek zaveda težine zločinškega umora. Zakaj naj bi bilo dovoljeno komunističnim voditeljem, kar je bilo prepovedano Hacetu in drugim razbojnikom? Umor dvanajstotice pa je samo eno izmed neštetihi grozolejstev. Zamisliti se je treba nad moralno propadlostjo ljudi, ko so sposobni pod tak dokument ravnodušno dati svoj polni podpis.

Slovenski komunisti dajejo svoji simbolični rdeči barvi resnični odvratni in grozni pomen krvi, s katero so se vsi neizbrismo omaleževali.

Rooseveltove zadrege in neprijetnosti

Severno-ameriško vojno gospodarstvo preživlja čim dalje huje dneve ne le zaradi pomanjkanja surovin temveč tudi zaradi vedno pogostejših sporov med voditelji raznih vojnogospodarskih uradov. Po vesteh iz Argentine je treba pričakovati v zvezi s tem celo spremembo vlade v Washingtonu. Po zanesljivih informacijah gre predvsem za spore, ki so nastali med delavstvom in tako zvanim »trustom židovskih možgan«, ki se je po volji Roosevelta zelo globoko ukoreninil med diktatorji raznih uradov Bele hiše.

Roosevelt namerava presekati vse te spore, kakor poročajo iz Buenos Airesa, s sestavo nove vlade, vojnega kabineta, ki bi ga tvorilo ne nekaj članov. Tako govore med drugim o židu Ferdinandu Erbensteinu kot nasledniku Donalda Nelsona šefa vojne proizvodnje. Leon Handerson pa je zaradi napadov delavstva moral že zapustiti svoje mesto. Ameriška zveza dela zahteva nadalje popolno osredotočenost vseh funkcij, v rokah posebne osrednje ustanove (Gremium), ki naj bi bila neposredno podvržena državnemu šefu. Prav to naj bi bil oni vojni kabinet, ki ga ima v mislih Roosevelt. Problem delovnih sil naj bi bil v celoti osredotočen pri ministrstvu za delo, toda sedanjí šef tega ministrstva, gospa Perkins, naj bi se umaknila. Prav tako se kot važno vprašanje pojavlja vprašanje demobilizacije državnega osebja, kajti ameriški listi neoprestano poudarjajo, da je »milijon uradnikov, podrejenih vojnemu ministrstvu, in pol milijona uradnikov v mornarici vsekar koli preveč za zmogljivost davkoplačevalcev.

Republikanci so te dni predložili kongresu »zakon o državni službi«, ki daje Rooseveltu neomejeno oblast za mobilizacijo človeških sil in državi, moških in ženskih. Izvšila naj bi »totalna mobilizacija« vseh sposobnih delovnih sil, ki naj bi podprle prizadevanja ameriške vojne industrije. Zakon bi torej prizadel vse ameriške državljane v smislu doseďanjega »zakona o kolektivni službi«, v kolikor niso vojniki, vključno z mobilizacijo vseh žensk med 18. in 50. letom starosti. Razen tega pa bi smel predsednik republike vselej, kadar bi se mu zdelo potrebno glede na posebne potrebe vojne industrije, poljedelstva ali drugih bistvenih gospodarskih področij, mobilizirati tudi prostovoljce. Ta zakon nam najbolj zgovorno kaže, kako veliko je pomanjkanje delovnih sil v ameriški vojni industriji.

Nadaljnje zelo pereče je že znano vprašanje pomorskih prevozov in tonaže. Neki ameriški admiral je te dni dal razumeti, da postaja Velika Britanija po njegovem mnenju pomorska sila drugega reda. Pri pomnil je še, da je ameriško trgovsko brodovje prešlo angloško za četrtino, toda ta angleško-ameriška pomorska tekma je manj zanimiva. Dejstvo je, da so Anglosasi od približno 52 milijonov ton trgovskega brodovja, kolikor so ga imeli na začetku vojne, doslej izgubili zaradi delovanja osnih podmornic in letal najmanj 28 milijonov ton, medtem ko sta nadaljnja dva milijona ton, razpršena v raznih ladjedelnih, v popravilu. Ostalo bi torej Anglosasom še kakih 22 milijonov ton trgovskega brodovja, toda upoštevati moramo še izgube, ki so jih temu brodovju prizadele japonske pomorske in letalske sile. Te izgube pa so, kakor znano, zelo visoke. Po vsem tem lahko razumemo, odkod tolikšna zaskrbljenost angloaških krogov glede pomorskega prometa in tonaže.

Naj k vsem tem skrbem Roosevelta dodamo še skrb, o kateri je pred dnevi govoril bivši predsednik Zedinjenih držav Hoover, ki je odkrito priznal, da se je Amerika znašla v izredno hudi krizi prehrane. Ta Hooverova izjava je zbudila tem večjo pozornost, ker je znano, da ima bivši predsednik za seboj v kongresu večje število poročil, ki zbirajo slične

ameriške vojske, da bi se tako omogočila večja razpoložljivost delovnih sil v poljedelstvu.

Za zaključek naj še omenimo, da je napravlila najgloblji vtis tudi Hooverova izjava o trajanju vojne. Hoover je mnenja, da bo ta vojna še zelo dolga, zelo ostro in zelo težavna za Zedinjene države. Vse te izjave so v ostrem nasprotju z običajnimi Rooseveltovim optimizmom, ki je seveda namenjen širokim množicam le kot slepilo in v propagandne namene.

Uvedba taksnega papirja in taksnih golic za menice

Smatrajoč za potrebno, da se razširi na ozemlju Ljubljanske pokrajine raba taksnega papirja z vodnim tiskom in taksnih golic za menice in druge trgovinske vrednostne papirje z istimi taksnimi postavkami kakor veljajo v drugih pokrajinah Kraljevine, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na takšno tarfo bivše Jugoslavije, odobreno z zakonom z dne 25. oktobra 1923, izdal naredbo o uvedbi taksnega papirja z vodnim tiskom in taksnih golic za menice in druge trgovinske vrednostne papirje ter o spremembi nekaterih taks.

Naredba stopi v veljavo 1. marca t. l., ko se razveljavijo vse določbe nasprotujoče tej naredbi. Določbe te naredbe in takarjanje po tej naredbi veljajo tudi za zasebne pogodbe z zgodnejšim datumom, ki se predložijo finančnim uradom ali sodnim uradom zaradi kasnejšega uveljavljanja. Javni civilni pravni in upravni spisi, ki so določno datirani z dnem pred objavo te naredbe, so zavezaní taksi po veljavni tarfi bivše Jugoslavije, če je bila taksa plačana v rokih po veljavnih predpisih. Spisi pri katerih takse niso bile plačane v teh rokih, so zavezaní taksam in zvišanim taksam po tej naredbi.

Uvedba taksnega papirja
Razširja se na Ljubljansko pokrajino raba taksnega papirja z vodnim tiskom po 2, 4, 6, 8, 12, 18 in 24 lir za civilno pravno, upravno, sodno in trgovinsko opravila. Papir je enak onemu, ki se uporablja v drugih pokrajinah Kraljevine kot cela polja ali kot pol pole in ima pod vtisnjenim kolkom v italijanski in slovenski besedilo »Ljubljanska pokrajina«.

Spodaj naštetí p'sni opravki so na ozemlju Ljubljanske pokrajine poleg plačila stalnih postopnih in srazmernih taks po veljavni zakonodaji bivše Jugoslavije že takoj ob svojem pričetku zavezani naslednji kolikvini:

1) po šest lir za vsako polo: a) prepis spiscv v civilni pravni in upravni javni obliki in overjene zasebne vloge, ki se vlagajo pri davčnem uradu zaradi predpisa in izterjave takse; b) drugi izvirnik neoverjenih zasebnih vlog, ki se vlagajo pri davčnem uradu zaradi predpisa in izterjave takse; c) ponudbe k dražbam, licitacijam in natečajem vobče; d) vloge, prošnje in pritožbe po upravni ali izvensodni poti, ki se vlagajo pri vladnih oblastvih in uradih in krajevnih javnih upravah; e) vsi odpravki, potrdila, izprčevala, privolila, dovolila, dopustila in drugi spisi ki jih izdajajo vladna oblastva javne uprave in funkcionarji javnih uradov za kakršne koli namen; f) potrdila, zapisniki, prošnje in izjave, posvodočbe, oglasi oklicov in vsak drug spis v izvirniku ali prepisu, ki se nanaša na osebni stan ali na stanje ali razmerje oseb, kakor tudi vsa potrdila, izjave in izprčevala, ki jih izdajajo cerkvena oblastva, če se nameravajo porabiti za civilno pravne namene; g) zaprosila ali prošnje, ki se vlagajo zaradi vpisa v zemljiške knjige za nepremičnine in enakovredne pravice kakor tudi prošnje za vpis in za znanbo tak'h vpisov; h) vpisne knjige, ki jih morajo hotelirji in drugi imetniki gostinskih obratov po veljavnih zakonih in pravilnikih voditi zaradi vpisovanja oseb, ki pronicujejo.

Zahvala princa Piemontskega

V odgovor na brzojavko, ki jo je poslal Visoki komisar o priliki srečnega rojstva princeze Beatrice Nj. Kr. Visočanstvu princu Piemontskemu, je zvišeni princ odgovoril takole:

»Ganjena nad ljubeznivimi čestitkami, se princeza in jaz pristočno zahvaljujemo Vam in probivalstvu zaradi soudeležbe na naši veliki radosti. — Umberto Savojski.«

Velikodušnost Eksc. Robottija

Ljubljana, 12. februarja
Eksc. vrhovni poveljnik Oboroženih sil »Slovenija-Dalmazia« je ob svojem današnjem obisku v Ljubljani blagovolilno ukreniti osvoboditev Julija Furlana pokojnega Jakoba, ki ga je vojaško sodišče obsodilo, ker je 22. decembra lani v nekem javnem lokalu izrekel žaljive besede o Ekscelenci.

Z aktom pomilostitve je Ekscelencia Robotti dokazal svoje ljudomilje, usmiljenje, ko je opustil prestopke, tičoč se njegove lastne osebe. S tem je dal Vrhovni Poveljnik OO. SS. skupine »Slovenija-Dalmazia« izraza svoji veliki prizanesljivosti, ki bo nedvomno prijetno odjeknila v naši javnosti.

Opozorilo

Izpraznitev spravljene blaga v paviljonu na sportnem prostoru v Tivoliju. Zaupnik CONIA objavlja:

Ker je treba zaradi nujnih obnovitvenih del popolnoma izprazniti paviljon, ki leži na sportnem prostoru v Tivoliju, se vabijo vse ustanove, ki imajo tamkaj shranjene razne vrste blaga, naj čim prej poskrbijo za njihovo odstranitev.

Lastniki tamkaj spravljene blaga morajo v roku osmih dni od danes predložiti zaupniku CONIA (Bleiweisova cesta št. 1-a) podroben seznam vsega tam spravljene blaga, da bo lahko postopno poskrbel za njegovo zopetno izročitev.

Ustanove, ki bi pravočasno ne predložile takih obvestil, bodo izgubile vsako pravico do tega blaga in ne bodo imele možnosti nobenih reklamacij.

Ob Južni Ameriki potopljen angleški parnik

Lizbona, 12. febr. s. Ameriško mornariško ministrstvo javlja, da je podmornica Osi potopila na južnem Atlantiku ob vzhodni obali Južne Amerike angleški trgovski parnik srednje tonaže.

Tragična usoda posadke potopljene ladje

Carigrad, 12. febr. s. Na Črnem morju so našli čoln s trupli 10 mornarjev, ki so bili člani posadke parnika »Adana«, ki se je nedavno potopil na Črnem morju in za kateri kljub vestnim preiskavam ni bilo mogoče najti sledi. Ponesrečenci so v čolnu zmrznili.

ne smejo tmeti v nobeni vrsti manj kakor 14 in ne več kakor 28 zlogov, razen če se izraznavajo presečki in primanjkljaji zlogov med raznimi vrstami spisa. Če se krājijo gornje dolžnosti glede uporabe taksnega papirja z vodnim tiskom in se spisi taksirajo z nalepljenjem kolkov, se izreka globo 10 do 50 lir. Kršitve ni kadar je dokazano, da je bilo taksiranje zaradi naglice opuščeno ali nezadostno, da ni bilo mogoče nabaviti taksnega papirja ali potrebnih kolkov in če se to izrečno navede v besedilu spisa, ta pa se v petih dneh predloži pristojnemu uradu za ureditev takse.

Takse na menice

Postopna taksa na menice in druge trgovinske vrednostne papirje se določa takole:

1) na menice trgovcev, izdane in plačljive v Ljubljanski pokrajini, z dospelostjo ne nad 1 mesec 0,50 lire za vsakih 1000 lir ali ulomek tisoča lir;

2) na menice in druge trgovinske vrednostne papirje z dospelostjo ne nad 4 mesece do 200 lir 0,40 lire, nad 200 do 400 lir 0,80 lire, do 600 lir 1,20 lire, do 800 lir 1,60 lire, do 1000 lir 2,00 lire, pri zneskih nad 1000 lir pa po 2,00 lire za vsak tisoč ali ulomek tisoča lir;

3) na menice in druge trgovinske vrednostne papirje z dospelostjo nad 4 mesece do 6 mesecev do 200 lir 0,60 lire, nad 200 do 400 lir 1,20 lire, do 600 lir 1,80 lire, do 800 lir 2,40 lire, do 1000 lir 3,00 lire, za vsak nadaljnji 1000 lir ali ulomek tisoča sir po 3,00 lire;

4) na menice in druge trgovinske vrednostne papirje z dospelostjo nad 6 mesecev in za bianco menice z datumom in dospelostjo ali brez datuma ali brez dospelosti se plača dvakratni znesek postopne takse na menice z dospelostjo do 6 mesecev, označen pod točko 3.

Lestvica kolikovnih taks za menice.

Taksa se sme plačati izključno le z uporabo posebnih obrazcev ali s tem, da se naleplijo koliki. Kot sestavni del naredbe je objavljena še priloga A z lestvico kolikovnih taks Ljubljanske pokrajine za čas od 1. marca t. l. naprej, in sicer za menice in druge trgovinske vrednostne papirje, kjer so navedene takse za zneske od 200 lir do 100.000 lir.

V pripombah k tej lestvici je navedeno naslednje: 1) Za trgovske menice z menično vsoto nad 100 lir z dospelostjo ne nad 1 mesec znaša postopna taksa 0,50 lire za vsakih 1000 lir ali ulomek tisoča lir. Poleg tega se plačuje vselej tudi stalna priznanična taksa 0,10 lire. Ta oiajšava pa velja samo za menice, ki jih izdajo trgovci in so plačljive v Ljubljanski pokrajini ali v pokrajinah Kraljevine in so pisane na obrazcih, nabavljenih od »Fasistične zveze denarnih in zavarovalnih zavodov« in od javnopravnih denarnih zavodov, z dolžnostjo posameznih vrtdk, da izpolnijo te obrazce z navedbo firme, pri čemer smejo uporabljati samo pečatnik z neizbrisnim črnilom. Take obrazce morajo trgovci uporabiti v 45 dneh od dne taksiranja. Kolke smejo na menice nalepljati in jih uničevati samo davčni uradi. Po preteku 45 dni od taksiranja se smejo ti obrazci uporabljati v meah plačane postopne takse samo za menice z dospelostjo nad 1 mesec.

2) Za druge menice z menično vsoto nad 100.000 lir se mora postopna taksa odmeriti za vsakih 1000 lir ali ulomek tisoča lir, in sicer za menice z dospelostjo ne nad 4 mesece z zneskom 2,00 lire poleg priznanične takse 0,10 lire, za menice z dospelostjo do 6 mesecev z zneskom 3,00 lire in priznanične takse 0,10 lire, za menice z dospelostjo nad 6 mesecev in za bianco menice pa z zneskom 6,00 lire poleg priznanične takse 0,10 lire.

3) Na menice in druge trgovinske vrednostne papirje, izdane in plačljive v Ljubljanski pokrajini in v ostali Kraljevini, ki se glesajo na tujo valuto, se mora izračunati kolikovina na podlagi dejanske vrednosti tuje valute v italijanski veljavi po dnevnem tečaju.

Spremembe predpisov glede poslušanja radia

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na svoje naredbe z dne 5. julija 1941-XIX št. 64 s predpisi glede radijskih sprejemnih in radijskih oddajnih aparatov, z dne 26. marca 1942-XX št. 56, z dne 27. aprila 1942-XX št. 76 in z dne 9. maja 1942-XX št. 85 o obvezni oddaji radijskih sprejemnih aparatov in odstranitvi radijskih anten in smatrajoč za potrebno, da se z novimi predpisi uredi poslušanje radia v pokrajini, odreja:

Člen 1. Za nabavo in posest sprejemnih radijskih aparatov, izvenzki za trgovinske tvrdke, in njih rabo, po kateri koli je potrebna dovolitev, ki jo izda na prošnji prizadetih v občini Ljubljana Kr. kvestura, v drugih občinah pokrajine pa pristojno okrajno načelstvo.

V prošnji je treba navesti osebne podatke prošilceve, njegovo stalno bivališče in poklic, podatke aparata kakor tudi ime pooblaščenca tvrdke, pri kateri misli dati prosilec aparat blokirati, kakor je predpisano v naslednjem členu 2.

Dovolitev se izda za nedoločeno dobo in se lahko vsak čas preklicuje.

Člen 2. Na vseh radijskih aparatih, ki se uporabljajo v Ljubljanski pokrajini, se mora namestiti priprava, s katero se da omejit sprejemanje na oddaje ljubljanske radijske oddaje postaje.

Samo v posebnem oziroma vrednih primerih sme dovoliti oblast iz člena 1. posest radijskega aparata z uporabnostjo za vse valove.

Vendar je prepovedano imetnikom radijskih sprejemnih aparatov uporabljati sprejemne radijske aparate ali dopuščati njih rabo, da bi se poslušala radijska poročila in obvestila sovranih ali nevtralnih radijskih postaj in tudi prepovedano vsakomur, da bi kakor koli sprejete novice razširjal.

Dalje je prepovedano, imeti zunanje radijske antene.

Za njih odstranitev so nerazdelno zavezani njih lastniki in lastniki nepremičnin, na katerih bi bile nameščene.

Člen 3. Pripravo iz člena 2. te naredbe mora namestiti za pooblaščenca tvrdka in jo morajo pred izročitvijo aparata uporabniku prekusiti strokovni organi Kr. finančne službe.

Priprava za blokiranje se zapečati z zalivko (plombo), da ostane zalivka nedotaknjena, kar bodo ugotavljali občasno posebni uslužbeni, so odgovorni posestniki aparatov.

Če bi se radijski sprejemni aparat tako

4.) Menice in drugi trgovinski vrednostni papirji se morajo izdajati izključno na posebnih taksnih obrazcih. Denarnim zavodom bankirjem in trgovcem, ki za to zaprosijo, pa smejo davčni uradi dovoliti, da dajo taksiirati s kolki lastne tiskane ali litografrane obrazce za menice in druge trgovinske vrednostne papirje na kakršno koli vsoto, ako je na njih vtisnjena navedba zavoda ali tvrdke, ki jih izda.

5.) Za menice z dospelostjo ne nad 90 dni, izdane od italijanskih, slovenskih ali inozemskih tvrdk in sprejete po denarnih zavodih, ki jih Ministrstvo za finance z odlokom določi za akceptiranje trat v kritje izvoza, se plačuje taksa 0,20 lire za vsakih 1000 lir poleg stalne priznanične takse 0,10 lire. Izvozne tvrdke morajo uporabljati za izdajo menic lastne tiskane ali litografrane obrazce, nalepljajo pa kolke nanje in jih uničujejo davčni uradi.

Ostale določbe.

Naredba nadalje določa, da se postopna taksa zniža na polovico za menice z dospelostjo nad 1 mesec, izdane v Ljubljanski pokrajini in plačljive v inozemstvu. Prav tako se znižuje na polovico za menice, ki so iz inozemstva, če je bila zanje plačana ustrezna kolikovina v izvorni državi. Če v izvorni državi ni bila plačana nobena kolikovina, so inozemske menice zavezane cel postopni taksi, določeni za menice, izdane in plačljive v Ljubljanski pokrajini in v ostalih pokrajinah Kraljevine.

Kolke smejo nalepljati in uničevati izključno le davčni uradi. Izvzete so menice na znesek, ki ne presega 10.000 lir, na katero sme nalepliti kolke, kdor tako menico uporabi na ozemlju Ljubljanske pokrajine in jih sme uničiti s podpisom tako, da je na vsakem kolku vsaj del podpisa. Podpis, s katerim se uničijo kolki, se mora napraviti neodvisno od podpisa, spadajočega k menici.

Kršitev predpisov glede vtisnjene kolika na menicah in drugih trgovinskih vrednostnih papirjih se kaznujejo z globo 120kratnega zneska neplačane takse, najmanj pa z globo 30 lir.

Trgovinski vrednostni papirji

Enakim postopnim taksam, kakor veljajo za menice, so zavezani: a) blagovni nalogi; b) zastavni listi o blagu v javnih skladiščih; c) trgovske nakaznice; d) fakture, sprejete na plačilo v roku; e) odpreti, zapisani na koncu sprejetih ali nesprejetih faktur; f) vsak drug spis o prenosu denarja ali priznanju dolga iz trgovinskih poslov, enakovreden po vsebini menicam, tudi če po obliki ni uporaben za indosament. Kolke smejo nalepljati in uničevati izključno le davčni uradi.

Za menični protest znaša taksa na izvirniku za vsako polo: če menična vsota ne presega 50 lir 2,00 lire, do 100 lir 4,00 lire, do 500 lir 6,00 lire, do 2000 lir 8,00 lire, za vsako višjo vsoto 18,00 lire; pri prepisih za vsako polo, ne glede na znesek, 8,00 lire. Menični protest se mora pisati na taksni papir z vodnim tiskom. Če je treba kolikovino dopolniti z uporabo dopolnilnih kolkov, sme te uničiti notar ali funkcionar, ki napravi zapis o protestu.

Ukinja se štev. 60 taksne tarife bivše Jugoslavije.

Prodaja taksnega papirja in meničnih golic. Taksni papir z vodnim natiskom in menične golic z vtisnjenim kolkom prodaja finančna uprava po pooblaščenih prodajalcih, ki dobe 2% provizije. Dokler se ne da do v promet nove menične golic z vtisnjenim kolkom, se smejo uporabljati sedanje golic, mora pa se predpisa taksa dopolniti z nalepljenjem kolkom. Te dopolnitvene golic lahko uničujejo davčni uradi ali stranke same, v slednjem primeru tako, da se zapiše čeznje datum in podpis (na vsakem kolku mora biti del datuma ali podpisa). Datum uničenja mora biti v skladu z datumom menice.

pokvaril, da bi bilo za popravilo treba načeti zalivko, morajo vložiti posestniki aparatov prošnjo pri oblasti iz člena 1. in navesti pri tem tvrdko, pri kateri mislijo dati popraviti aparat.

Pečat se sme sneti in aparat znova blokirati samo v prisotnosti omenjenih strokovnih organov.

Člen 4. Radijski sprejemni aparati, ki so po predpisih naredeb z dne 26. marca 1942-XX št. 56 izročeni občinskemu uradu, se smejo na prošnji, ki jo je vložiti skladno s predpisi člena 1. in v navedbo pooblaščenca tvrdke, pri kateri misli prosilec dati aparat blokirati, vrniti upravičencem po predhodni namestitvi priprave za blokiranje iz prednjega člena.

Če se prošnji ugodí, izda Kr. kvestura oziroma okrajno načelstvo označen: tvrdki posebno dovolilo, s katerim dobi pri občinskem uradu aparat.

Člen 5. Dovolitve po prvem odstavku člena 2. naredbe z dne 26. marca 1942-XX št. 56, da se smejo obdržati radijski sprejemni aparati, so preklicane.

Pri zadeti lastniki ali imetniki aparatov, ki bi radi obdržali aparate blokirane po predpisu člena 2. te naredbe, morajo vložiti v desetih dneh od uveljavitve navedbe prošnjo pri oblasti, navedenem v členu 1. in pri tem navesti tvrdko, ki naj namesti pripravo za blokiranje, ali pa, če tega ne store, izročiti aparat v istem roku občinskemu uradu.

Če se jim prošnja zavrne, morajo izročiti aparat občinskemu uradu najkasneje tretji dan od dneva vročitve zavrnitvene odločbe.

Člen 6. Zoper zavrnitev prošnje je dopustna pritožba na Visokega komisarja, ki odloči dokončno.

Pritožba je treba vložiti v roku 15 dni, ne oproča pa od čbvezne oddaje aparata.

Člen 7. Kdor koli krši določbe te naredbe ali naredbe z dne 5. julija 1941-XIX št. 64, ga kaznuje Vojaško vojno sodišče Vrhovnega poveljstva oboroženih sil »Slovenija-Dalmazia«, oddelek v Ljubljani, z jemo 18 mesecev, asmo ali združeno z denarno kaznijo do L. 30.000.

Vselej je treba vložiti zaupljama aparata.

Člen 8. Ta naredba, s katero se razveljavljajo naredbe z dne 26. marca 1942-XX št. 56, z dne 27. aprila 1942-XX št. 76 in z dne 9. maja 1942-XX št. 85 in vse druge nje nasprotujoče ali z njo nezdržljive določbe, stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 7. februarja 1943-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli

E. Josin:

Stara Ljubljana

V.

Okraino kontrolno vodstvo finančne straže v Ljubljani. Pisarna je bila na Gosposvetski cesti, kjer je bila v hiši goslinja pri Novem svetu. Šef tega urada je bil Josip Lubej, nadkomisar finančne straže; rodil se je leta 1831. kot sin kmečkih staršev. Njegova mati je bila sestra mariborskega škofa Antona Martina Slomška. Po dovršitvi gimnazije v Celju je bil študent tehične fakultete v Gradcu. Finančno ministrstvo je ustanovilo finančno stražo ter v razpisu mesta šefa določilo, da se imenuje v tej stroki najprvo služatelj kemije. Lubej je odpuštil nadaljnje študije in napravil prošnjo za razpisano mesto nekaj tednov pozneje. Ker so bila vsa mesta zasedena, je bil imenovan za preglednika finančne straže. Dolgo časa je delal na komisarijevo mesto, naposled je dobil leta 1872. mesto fin. nadkomisarja v Ljubljani, katero službo je opravljal do upokojitve leta 1889. — Njegov urad je obsegal: Ljubljano in okolice, kamniški okraj, vso Gorenjsko, del Notranjske in del litijskega okraja. Po deželi so bile v raznih krajih stariše finančne straže. Pod njegovim vodstvom sta služila I. Maister kot nadpaznik v Kranju, potem kot respectant v Mengšu, kjer se mu je rodil sin-einec Rudolf, ki je postal po prevratu general in decaur Zupančič, oče našega odličnega peemika Otona Zupančiča. — Lubej je bil delaven in strog uradnik. Leta 1889. je šel v pokoj ter prevzel posle pri Nadzorništvu samostalnih deželnih naklad kot šef in inspektor, kjer je deloval do svoje smrti leta 1897.

Zavod za razpečavanje tobaka in tobačnih izdelkov ter državnih kolov je bil pred 70. leti v eraričnem posloju nasproti stare gimnazije na Vodnikovem trgu, kjer je sedaj davčna uprava za mesto Ljubljana. Urad je dobival tobak in izdelke od tobačne tovarne, ki je bila takrat v stari cukrarni, kolke pa je iz državnih tiskarne na Dunaju. Ko se je sezidalo poslopje Tobacne tovarne na Tržaški cesti leta 1874., je bil urad dve leti nato ukinit. Razpečavanje tobaka je prevzel Aleksander Gruber, ki je imel svoje prostore na Mestnem trgu, oziroma v Stanihovi hiši ob obrežju Ljubljane, poleg čevljarne Hinterlechnerja, kamor so hodili trafikanti po tobak. Državne kolke pa je prevzel Deželni plačilni urad.

Zadnji upravitelj pri gori omenjenem ukinitenem zavodu je bil J. Elmsner, kontrolor pa A. Altenburger. Elmsnerja je prevzela tobačna tovarna, Altenburgerja pa finančna direkcija ter ga dodelila knjigovodstvu.

Stari Elmsner je imel tri sine. Najstarejši sin je postal trgovec v Litiji, drugi sin je vstopil po dovršenih juridičnih študijah k deželnemu sodišču leta 1880. kot avskulant. Kot sodni uradnik je služil v Trzinu, potem v Škofji Loki, naposled pa zopet pri deželnem sodišču v Ljubljani, kjer je postal po upokojitvi Alb. plem. Levinka, predsednik dež. sodišča. Po razsluži Avstrije se je preselil v Gradec. Tretji sin staroga Elmsnerja je bil Ignac; po absolviranju ljubljanske realke leta 1882. ter enoletne vojaške službe je vstopil kot praktikant v tobačno tovarno, služil kot tobačni uradnik nekaj časa v Dalmaciji, nato bil premeščen zopet v Ljubljano, kjer je postal naposled direktor in ostal na tem mestu do poloma Avstrije. Kot upokojenec je živel v Ljubljani ter je pred tremi leti umrl za kapjo. — Elmsner je bil moj sošolec na ljubljanski realki od 1875—1882; v prvih štirih razredih je študiral prav dobro, ko pa je obohel na legarju se je vedno težko učil. Mature ni mogel napraviti, ker je imel v realističnih predmetih slabe reče. Pokojni dr. Muhar ga je imel rad, toda pri matematiki je vedno zmaljal z glavo ter dejal: Od zadnje bolezni ne vem, kaj je z Vami ter kazal na čelo. Toda Elmsner se je v Dalmaciji zopet opomogel ter popolnoma okreval. Bil je vester in dober uradnik, delavci v tovarni so ga imeli prav radi.

Pred 70. leti je posloval glavni poštni urad v Selenburgovi ulici, brzojavni urad pa v Grumnikovi-Moschetovi hiši na vogalu Dunajske ceste in Franciškanske ulice (sedanjih hiši Hip, drž. banke). Leta 1883. so oba urada združili v

Glavni poštni in brzojavni urad

ki je imel prostore v Selenburgovi ulici. Pri poštne uradu so služili: Avgust Pressl, višji poštni upravnik, ki je stanoval v drugem nadstropju v poštni

hiši. Imel je lepo naravno stanovanje, ki ga ima sedaj dr. Janko Zirovnik, odvetnik v Ljubljani. Stari Pressl so imeli svojčas prenočišče krojaške zadruge nasproti gostilne »Pod Lipo«. Pressl je bil precej močan, ne velik mož, birokrat; njegova sestra je bila modistka. Presslove hčere so postale po smrti očeta šivilje in ljubljanske dame se jih morajo še spominjati.

Stari poštni uradniki so bili: Stusiner Josip, Vidmar Ivan, Gisti, Rabič, Tomažič, Premk in drugi.

Prirodoslovec Stusiner

Stusiner, višji poštni kontrolor, se je rodil leta 1850. kot sin poštnega sluga; stanoval je dolgo časa skupaj s svojo sestro, ki je šele lanske leto umrla, in stricem Mulejem, rač. revidentom v Ljubljani v Medijatovi hiši v I. nadstropju. Stusiner je bil velik naravoslovec, zbiral je hrošče in žuželke in je ves prosti čas uporabljal v to svrhu. Prepotoval je tudi izven Kranjske mnogo, bil je celo v Črni gori. Njegovo bogato zbirko (nad 6.500 hroščev in 1.500 vodnih žuželk) je imel do smrti shranjeno v dveh lepah omarah. Po smrti je prodal njegova sestra zbirko deželni muzeju

za mal denar. Stusiner je umrl leta 1907. v Ljubljani.

Navdušen planinec Vidmar

Ivan Vidmar živi kot poštni ravnatelj v pok. v Ljubljani. Kdo ne pozna tega moža? Še vedno hodi po ljubljanskih ulicah kljub svojim 92. letom in je prav dobro ohranjen. Vidmar se je rodil l. 1850. Bil je vedno velik prijatelj narave in zato tudi od mladih nog do visoke starosti navdušen planinec; še pred tremi leti je bil na Triglavu. Vidmar ima sina, direktorja pri poštni hranilnici in več hčera, ki so vse učiteljice v Ljubljani, ena pa se je omožila po prvi svetovni vojni z inženjerskim v Romuniji.

Poštni kontrolor Franc Gisti se je poročil s hčerjo starega Fr. Ks. Souvana, veletrgovca in posestnika v Ljubljani. Gisti, mož bolj drobne postave, je šel po službenih letih v pokoj. Zadnja leta je hodil vsak dan popoldne v kavarno »Evropa«, kjer je biljardiral in čital časopise. Zaposlil je hčer, ki je pred dvema letoma umrla, ter sina dr. Franca Gistla, znanega zdravnika-pediatra, ki živi kot upokojenec v Ljubljani. Dr. Gisti je bil moj sošolec na ljubljanski vadnici.

Sportna delavnost GILLA

Tiskovni urad Borbenih fašijev objavlja:

Letos so bila nacionalna smučarska tekmovanja Italijanske Liktorske mladine že dvanašlet, in sicer v Aslugu. Ljubljanski GILL je prvič poslal na to tekmovanje reprezentanco Balille in Avangardistov.

Tekmovanja Avangardistov so bila v dnevih od 23. do 31. januarja. Moštvo našega Zveznega poveljstva je bilo plasiralo na 39. mesto. V dnevih od 3. do 7. februarja so bila tekmovanja za Balillo. Moštvo Zveznega poveljstva ljubljanskega GILLA je zasedlo 17. mesto.

Borba za prehod čez Don

Nemški vojni poročevalec H. B. Block takole opisuje sovjetski napad za prehod čez Don pri Voronežu:

Napočil je prvi dan velike boljševe ofenzive. Rdeče topništvo bije v nemške postojanke, železna toča razbija jarkne in bunkerje. Sneg je ves črno umazan od dima in eksplozij. Jarki se zasipajo, ognjenj valjar sovražnega topništva vse izravna. Drevesa se koljejo kakor bi jih trla orjaška pest. Posameznih udarcev uho že več ne razloči, sliši se samo nepretrgano grmenje gigantskih razmer. Oči ščemi od dima in blata, ki ga granate dvigajo in mečejo v zrak. Človek se čuti ničevnega proti tej prasli materi. Čisto tesno se prižemajo vojniki k zemlji, ki se stresa in tuli. Vsakega posameznika obhaja ena in ista misel, kolikor je mogoče v takšnem položaju sploh se misliti. Iz tega pekla ne pride nobena stvar živa in samo vprašanje časa je še, kdaj bo drobce granate ugonobil zadnjo betvico življenja...

Topniški ogenj preneha za nekaj sekund. Skoro strah postane človeka v tej tišini, katero raztrgajo nekatere zapoznele granate. Potem se začne prasneti iznova in orgranje se zopet približuje. Zadnji zadetki so izstreljeni; sledijo jim izstrelki salv, ki naj bi zmrivile Nemce do zadnjega.

Zdajci se začne dvigati cela polja min, katere so sprožile granate. Sneg in zemlja se vrtinčita po zraku. Pred švadrnom, ki na naši strani drži odsek boljševe, ležijo na nasprotni strani reke boljševeški pešci, mož poleg moža. Nemško topništvo razreduje njih vrste, toda vrzeli se sproti zamašijo. Dve uri že traja sovražnikov bobneni ogenj, dve uri prestajajo nemški vojniki peklenke muke.

Ogenj se pomakne nekoliko nazaj, boljševeški planejo iz kritji. S hurá klici gredo

v napad proti nemškim postojankam, v kolikor je pri prestanem topniškem ognju sploh še mogoče govoriti o »postojankah«. Zdaj začne udarjati v sovražne skupne ognjenj iz nemških streljnih in pušk. Na stotine sovražnikov popada na ledu srednje reke, toda boljševeki dovažajo vedno sveže moči. Ze so se približali na met ročne granate. Zdaj začne frčati po zraku ročne granate jake velikosti, toda sovražnik ne odneha. V šestih zaporednih valovih sredi naskok proti jarku našega švadrna. Mrlič in ranjenci se kupčijo pred strmim bregom reke, za katerega nismo v skrbeh, kajti sovražnik tukaj ne more napasti z oklepniki.

V sosednjem odseku pa se mu je vdr poročil. Navzlic junaški protibrambi so se morali Nemci umakniti premoci oklepnih vozil in pehotci, ki je prodrla skozi neko zaseko. Tudi na drugem krilu odseka je položaj zelo resen. Kljub temu pa držijo severonemški konjiki svoje postojanke. Ure in ure minevajo v trdi borbi. Polagoma se mračni, sovražnik pa še vedno ne odneha, vedno na novo si prizadeva, da bi zlomil naše srednje odpora. Švadrn ima že hude izgube. Poleg tega grozi sovražnik vsako minuto z obkolitvijo junaških Nemcev. Za vsakega posameznika je ta borba in ta pot živčna preizkušnja, ki se presega napore prestanega dne. In pozno ponoči dobe nemški jezdeci ojačeni. Vojaki jih prisrčno pozdravljajo, kajti zdaj vedo, da bo sovražniku dvakrat hudo.

Prodaj

omaro s steklenimi vrat', baročno polirano mizo, naslanjač in črne obleke. Lapajne, Tržaška 10.

Apparecchi americani abbattuti dalla caccia italiana nel corso di combattimenti aerei in Tunisia — Ameriška letala, ki so jih sestrelli italijanski lovci med letalskimi spopadi v Tunisu

Cigani na Dolenjskem

Dolenjsko je že od nekdaj znano kot nezvestoba. V tem oziru bi si marsikateri pribežališe ciginov in vsa dosežanja prizadevanja Dolenjcev, da bi se jih otresli, so bila zaman. Cigane so brzkone privabili na Dolenjsko prostorni gozdovi, v katerih so se lahko posvetili svojemu romantičnemu in obenem pustolovskemu življenju. Zategadelj še do danes ni uspešno ciginov spraviti z Dolenjskega v kak drug predel Slovenije.

V glavnem živita na Dolenjskem dve močnejši ciganski selabini, in sicer v smihelsko-topiški občini in v Kanžarici pri Črncmiju. Smihelski cigani, ki jih je preko 200, izvirajo največ iz znanih ciganskih rodbin Bradjčev in Hudorovičev ter živijo popolnoma necivilizirani: nomadno podobno. V prostornih stopških gozdovih taborijo pod zaslinimi šotori ter se preživljajo v glavnem s prosjačenjem ter seveda tudi s krajo. Le v času največje stiske si poiščejo zaposlitev. Njho vo najljubše delo je točenje kamenja na cestah, pri katerem so se izkazali prav sposobni in marljivi. Dela običajno vsa rodbina, vendar ne vzdržijo dolgo pri delu; čim zahtejijo v žepu malo več cvenka, jo že mahnejo po svojih starih romantičnih in pustolovskih poteh.

Kanžariki ciginov je skupno le nekaj nad 100 in so bolj civilizirani od smihelskih. Izhajajo po večini iz hrvaške ciganske rodbine Todorovičev, vendar pa ne bivajo več v gozdovih in se na sel'jo iz kraja v kraj, temveč imajo stalno stanovanje. Njihov gospodarstvi in socialni položaj je sličen položaju smihelskih ciginov, vendar le-ti raje pomrejejo za delo ter so tudi mnogo stalnejši pri delu. Po svojem načinu življenja se približujejo že dokaj hrvaškim ciganskim običajem.

Izobrazba ciginov je na Dolenjskem primativna in do sedaj še ni uspelo pripraviti jih, da bi pošiljali svoje otroke v šolo. Vsi dosežni poklicni v tem pogledu so bili zaman. Med starejšimi cigani je sicer precej takih, ki znajo pisati, vendar so ti večinoma prišli na Dolenjsko iz Prekmurja, kjer cigani redno pošiljajo svoje otroke v šolo. V versem pogodu vlada med cigani popolna mlaknost ter prihajajo cigani v cerkev le ob svojem rojstvu in smrti svojih sorodnikov. Enkrat letno, na veliki noči, ki je zrnje največji praznik, pa obiščejo tudi cerkev in pr'sostvujejo občni božji.

Zadnja leta razsaja med dolenjskimi cigani vedno bolj letika, ki jih leto za leto pobira v večem številu. V splošnem pa so cigani dokaj trdoživi; ciganka povie otroka kar v gozdu, ter ga običajno že drugi dan sama nese v cerkev h krstu, obenem pa že po hišah nabira darove za svojega novorojenčka. Kakor je trdoživa ciganka-mati, tako podeduje to lastnost tudi ciganček-novorojenček. Kljub najhujšim zimam in malenkostnim capam, v katere je ovit, prenaša vse vremenske nadloge in do pozne starosti obdrži svojo trdoživost.

Zenijo se cigani »pod brezo« ter ne poznajo za sklenitev zakonske zveze božjega blagoslova. Kljub temu pa je zakon ciganu svet in redki so primeri zakonske

kulturni človek lahko jemal za vzgled ciganske zakonsko življenje.

Glede tatvin se godi dolenjskim ciganom včasih krivica. Le v največji sili sežejo po tuji lastnini in še to le po živilih. Pač pa stalno kradejo les po gozdovih, kjer povzročajo gozdnim posestnikom vsako leto ogromno škodo. Drugi zločini, posebno umori, poboji, posilstva itd. so med njimi redki.

Prav radi dolenjski cigani kupčujejo z živino, posebno s konji. Pri prekupčevanju jim mnogo pomaga njihov dobro namazan jezik in prirojena lažnivost. Sicer pa je laž zvezana s ciganom že od prvih ur njegovega rojstva. Saj mati že pri krstu večkrat zataji pravo cigano ime, obenem pa tudi svoje materinstvo in se rada izda za botro. To povzroča stalne težave pri vodenju evidence ciginov in posebno v sodnih zadevah nastanejo zategadelj velike težave.

Vojna je hudo prizadela dolenjske ciganske rodove, ki so se po veliki večini morali preseliti iz gozdov v mesta, kjer bedno živijo. Morali so si poiskati za služek ter jih največ dela po cestah, nekateri pa se preživljajo kot muzikanti. Med dolenjskimi cigani še ni znan noben primer, da bi se kdo izmed njih odpovedal ciganskemu življenju in si ustvaril boljšo eksistenco.

Oblastva se že dolgo prizadeva, da bi civilizirala dolenjske cigane in tako rešila Dolenjsko velike nadloge. Za smihelske cigane je predvidena njihova stalna naseljava na Gorjancih, vendar se temu upirajo in hočejo ostati pri svojem dosedanjem romantičnem življenju. Vse lepe besede doslej pri ciganih niso nič dosegle in treba bo stroge roke in ostrega nadzorstva, da bodo tudi dolenjski cigani postali koristni člani človeške družbe.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 13. FEBRUARIJA 1943-XXI.

7.30 Laha glasba. — 8.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 12.20 Plošče. — 12.30 Poročila v slovenski. — 12.45 Pesmi in napevi. — 13.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 13.10 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. — 13.12 Pesmi za vse okuse vodi dirigent Segurini. — 13.45 Opera glasba na ploščah. — 14.00 Poročila v italijanski. — 14.10 Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijance. — Opetna glasba. — 15.00 Poročila v slovenski. — 15.15 Pokrajinski vestnik. — 17.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 17.10 Pet minut gospoda X. — 17.15 Napoved časa. — 17.55 Gospodinsko predavanje v slovenski. — 19.30 Poročila v slovenski. — 19.45 Valčki, polke in mazurke. — 20.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. — 20.30 »Le aquile d'Aquila« — opera v enem dejanju v glasbi: G. F. Malipiero. — 21.15 Pisano glasbo vodi dirigent Gallino. — 21.55 Pesmi in napevi. — 22.15 Koncert violinista Remija Principeja in pianista Guida Agostija. — 22.45 Poročila v italijanski.

V nemščini so ljudje posebno zahtevali izmed nemških pisateljev H. Falado in W. Baumova, izmed tujih pripovednikov pa romane A. J. Cronina, L. Bromfielda (»Veliko deževje«, ki izide v slovenskem prevodu pri »Dobri knjigi«), Mitschelova (V vrtincu, ali v nemščini »Von Winde verweht«), dalje Zoltana Harsanyia, R. Lewehyna, Lofotsa Voraha in druge. Poleg tega so se v tem jeziku mnogo zahtevale topisne, politične, gospodarske in okultistične knjige, posebej pa razni memoarski spisi.

Potpis Slavka Batušića

Pred dnevi je bila v teh stolpcih prikazana knjiga Milana Begovića »Jutro«, 6. t. m.). Naj se danes nekoliko ustavimo pri nič manj zanimivi knjigi Slavka Batušića.

Batušić začenja svoj potopis po Italiji z opisom Sieni in nje okolice, toskanske krajine z očarljivimi razgledi in s hribov Chianti, na katerem zori v jeseni čudovito črno in sladko grozdje; z opisom mesta, ki je postavilo v svoj grb čarobno besedo Libertas in jo vklesalo celo na portal ječe, a na glavna mesta vrata je dalo napisati tale pozdrav tuju: »Široko ti Siena odpira svoje srce...«

Tisti, ki čislajo potopise in ki so jih mnogo čitali, vedo, da je Slavko Batušić eden najboljših potopiscev in ne samo hrvaških. Malo jih je sploh, ki bi pisali potopise tako imenitno, kakor jih piše Batušić. Njegovo plastično prikazovanje široke kulture, briljanten slog, prediren dar opazovanja in opisa mu omogočajo, da nas s svojim pisanjem navdušuje kakor le redko kdo, ne samo za daljne dežele in mesta ter za njih zanimivo vsakdanjost, marveč tudi za daljno in bogato prete-

vojnima. Svoj oris končuje z vključitvijo Ljubljane in njene pokrajine v Kraljevino Italijo.

Prednost Vahnovnega orisa je v tem, da so tu na kratko zbrani najvažnejši podatki o zgodovinskem razvoju našega mesta in spetno strnjeni v pregledno sliko. Morda bi bil pregled še lažji, če bi pisec razdelil svoj spis v časovno omejena poglavja ali vsaj z mordašev ločil posamezne dele in razdobja, ter dodal ob kence pregledno kazalo. Viri in opombe ki za ključujejo knjigo, sicer opozarjajo na bibliografijo o ljubljanski zgodovini in izpolnjujejo glavno besedilo, vendar pri spisu ki ima poljuden in priročen, ne pa znanstven namen in pomen niso v navadi. V ostalem pa je Vahnov oris ljubljanske zgodovine prirejen tako, da najde bralce v njem ne samo splošno zgodovino našega mesta, marveč tudi mnoge zanimive in značilne podrobnosti iz socialne in kulturne zgodovine, ne da bi te podrobnosti obteževale celoto Strokovna kritika bo lahko izrekla sodbo o zanesljivosti vseh podatkov, na splošno lahko rečemo, da je knjiga sestavljena vestno in z ljubeznijo do stvari, spisana pa v gladkem slogu in jeziku.

Tako je Damjan Vahen pripravil našemu občinstvu priročno knjigo, ki jo bo s pridom rabil vsakdo, komur je kaj mar za

Očetov naših imenitna dela, kar jih nekdanjih časov zgodba hrani.

Porast prometa v šentjakovski knjižnici

V vseh javnih knjižnicah je opaziti velik promet. Ljudje čitajo, da morda še nikdar tako. Čitajo vseprej, vendar je opaziti, kako hitro se pri inteligentnejših čitateljih razvija dober okus in z njim večje zahteve.

Vprašali smo vodjo naše največje ljudske knjižnice — Šentjakobske knjižnice —

g. M. Rodeta, kako se razvija promet v tej najbolj obiskovani izposojevalnici knjig. Ker g. Rodet poleg vsega drugega skrbi tudi za statistiko, nam je lahko takoj postregel s primerjalnimi številkami.

L. 1940. je Šentjakobska knjižnica izposojala 59.784 strankam 190.483 knjig. Leta 1941. je štela 70.470 strank, ki so si izposodile 245.184 knjig. Leta 1942. je prejele 92.102 stranke 362.456 knjig. Število stalnih odjemalcev je naraslo za 1947 oseb. Te številke so že same po sebi zgornji dokaz izrednega napredka te dobro preskrbljene knjižnice, ki skuša v največji mogoči meri ustreči svojemu občinstvu.

V letu 1942. so bila med najbolj čitanimi slovenskimi knjigami tale dela: Miško Kranjec. »Do zadnjih mest«, Povest o dobrih ljudeh in vsi ostali njegovi spisi; Anton Ingolič. »Na splavih«, »Mlada leta« in »Lukariji«; Bevk. »V zabodah«, »Krivda«, »Vedomec«, »Človek proti človeku«; Vaštetova. »Roman o Prešernu«, »Vražje dekle«, »Umirajoče duše«; Juš Kozak. »Sentpeter« in »Celica«; Seliškar. »Nasedli brod«; Mira Pucova. »Obraz v zrcalu«; Kresal. »Večica španskega bezga«. Izmed starejših pisateljev najbolj čitajo Tavčarja, Stritarja, Jurčiča, Kersnika in Podlimbarskega. V slovenskih prevodih sodijo med najbolj čitane pisatelje Knittel, Margarite Mitschelova, Undsetova, Galsworthy in Selma Lagerlöfova. Izmed mladinske čtiva se največ zahtevajo spisi Karla Maya. Med poučnimi knjigami; so največ izposojali spise z elektrotehnike in o političnih vprašanjih.

V italijanski je občinstvo največ zahtevalo dela Pirandella, D'Annunzia, Salvatorja Gotte, Grazie Delledda in Annie Vivanti, v prevodih pa Cronina ter madžarske pisatelja Földjevo in Harsanyia.

KULTURNI PREGLED

Zgodovinski oris Ljubljane

Že dolgo je domačin in še bolj iz drugih krajev došli ljubljanski prebivalci pogrešali priročnika, ki bi mu nudil najvažnejše podatke o zgodovini Ljubljane. Tej nesporni potrebi je sedaj ustregel Damjan Vahen, ki je izdal (založba »Naša slika«) voheng 240 strani obsegačo knjižico žepnega formata: Ljubljana. Zgodovinski oris.

Damjan Vahen, znan tudi kot pesnik in prevajalec slovenske poezije v mednarodni jezik esperanto (njegov »prevod Prešernovega »Krst pri Savici« je dosegel več natisov), je pred leti obdelal zgodovino gradu Brda in pripravil sedaj še nekatere druge zgodovinske priročnike. Lani je spisal za list »Zadrugar« glasilo Nabavljane zadruge železničarjev Ljubljanske pokrajine, pregled ljubljanske zgodovine. Ta spis je potem močno razširil in izpopolnil ter ga naposled izdal v knjigi, ki bo izšla v glednem času tudi v italijanskem jeziku. Več kakor česdeset dobro izbranih in okusno razvrščenih ilustracij daje knjižici, ki je natisnjena na dobrem papirju, še posebno vrednost, saj so te zbrane tudi slike, ki jih sicer ne najdeš v kak drugi knjigi.

Vahnov zgodovinski oris Ljubljane začenja nemotno uvoda Cankarjev lirčni stavospev našemu mestu: »Vse b'gaševce tebi, Ljubljana!« Nato predaja pisec v nasplošnejši potez topografske podatke o Ljubljani, začenja nje zgodovino z mostiščarsko dobo in prehaja k začetkom rimske Emone. Avtorjeva skica daje bralcu nezmožno podobo o legi nekdanjega rimskega mesta na tleh današnje Ljubljane. Omenjačji zgolj z nekaj vrsticami nejasno dobo, ki leži med koncem Emone (okrog l. 452) in postankom Ljubljane, prehaja pisec k zgo-

dovini ljubljanskega gradu in k razvoju srednjeveškega mesta okrog bivališča fevdalne gospode. Ko pisec prikazuje razvojne pogoje in okolnosti stare Ljubljane, preide tudi preko časovnice reda k opisu nekdanjega pomena Ljubljane in čolnarskega življenja na nji — počela, ki ga je doba »dajalca« in motorjev doba izrinila in ki je dajala čela stoletja prometni in gospodarski značaj nekdanji mali Ljubljani. Opisujejo razvoj posameznih mestnih delov in perast prebivalstva, se bavi pisec tudi s socialnim življenjem meščanov, posebej se z njihovimi čeli, pove najnujnejše o razvoju naseljevanja, o židih, o plemstvu in o zgodovini posameznih pomembnih naprav, četkva in palače; dalje o postanku in razvoju ljubljanske škofije, o oblikah mestne občinske samouprave itd. Na nadaljnjih straneh svojega pregleda ljubljanske zgodovine označuje pisec dobo protestantizma in nje sledove v naši krajevni zgodovini, nakar prehaja k orisu Ljubljane v času protireformacije in v poznejših stoletjih, ko se je jelo naše mesto razvijati preko svojega srednjeveškega tlorisa, zajemajoč zlasti v 19. stoletju v svoj okvir tudi sosednje vasi, kakor so bile Poljane, Spodnja Šiška, Trnovo, Krakovo. Sestavljalet tega orisa je zbral in strnil v pregledno vrsto množico zanimivih gradiva o Ljubljani v 17., 18. in 19. stoletju, omenjačjo vse pomembnejše urbenične pojave prav kakor splošne dogodke in znake novega kulturnega razvoja, ki je vedno bolj dajal Ljubljani značaj slovenskega kulturnega središča. Preko ilirje nas vodi pisec k novemu gospodarskemu razmahu našega mesta v prejšnjem stoletju tj. do potresa in od največje ljubljanske katastrofe do silnega razvoja mesta zlasti v razdobju med dvema velikima

Kronika

* **Odlikovanje z zlato kolajno.** Za južnoško obnašanje pred sovražnikom je bil odlikovan z zlato kolajno po smrti pešec Benedeto Cottriniti iz Catanzara, ki je padel na grškem bojišču Stropica-Pogredce dne 29. novembra 1940.

* **Poveljniki skvadristov odlikovani za vojne zasluge.** Glavno poveljstvo milice je izdalo povelje, da je bil senior Ercole Santucci, poveljnik 2. bataljona skvadristov »Emiliane«, odlikovan za vojne zasluge. Odlikovanec se je udeležil italijansko-turške vojne ter je sodeloval tudi v svetovni vojni celoma kot letalec ter je dosegel čin kapetana. Leta 1941. mu je bilo poverjeno vodstvo nekoga napadnega bataljona na grško-albanskem bojišču, kjer je bil za hrabro zadržanje pred sovražnikom odlikovan z bronasto svetinjo. Končala leta 1941. je prevzel poveljstvo Emilijanskih skvadristov, katerim stoji na čelu še danes.

* **Novi predsedniki komisij za fašistične zbirnice.** Iz Rima poročajo, da so bili imenovani za predsednika proračunske komisije fašistične zbirnice Suvich, za predsednika zakonske komisije za trgovino Asquini, za predsednika zakonske komisije za umetnike in svobodne poklice pa Lanini.

* **Novi prefekti.** Po odredbi ministrstva za notranje zadeve je prevzel podguverner mesta Rima prefekt Oscar Uccelli; prefektura v Milanu prefekt dr. Marcello Vaccari; dotedanji prefekt v Benetkah, je premeščen v Napoli; prefekt Celso Luciano prevzema vodstvo prefektore v Benetkah, prefekt Mario Trinchero je premeščen iz Vicenze v Cremono; prefekt Neos Dinale gre iz Savone v Vicenzo; prefekt Enrico Avale, dotedanji na razpoložljivosti, prevzema prefekturo v Savoni; prefekt iz Cremona dr. Giovanni Battista Laura pa je bil imenovan za podguvernerja v Rimu.

* **Papež pri maši za Pija XI.** V sikstinski kapeli so imeli 10. februarja mašo-zadušnico za papežem Pijem XI., ki je umrl pred 4 leti. Zadušnico je daroval kardinal Verde, prisostvovali pa so ji poleg papeža vsi člani kardinalskega kolegija. Navzoči so bili tudi drugi odličniki, diplomatski predstavniki pri sveti stolici, grof Ratti, princ Paccelli, guverner rimskega mesta in drugi.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 13. februarja, ob 17.30: Primer dr. Hirna. Red B.

Nedelja, 14. februarja, ob 14.: Ples v Trnovem. Izven. Cene od 15 lir navzdol.

Ob 17.30: Mirandolina. Izven. Cene od 20 lir navzdol.

Ponedeljek, 15. februarja: zaprto.

* **Rino Alessi: »Primer dr. Hirna«.** Drama v treh dejanjih. Osebe: dr. Hirn — Gregorin, don Luigi, njegov brat — Jan, Lavra — Danilova, Lorenzo — VI. Skrbinski, Marija — Pol. Juvanov. Režiser: prof. Šest. scenograf: arh. inž. E. Franz.

OPERA

Sobota 13. februarja, ob 17.: Seviljski brivci. Izven. Gostovanje člana rimske Kraljeve Opere, baritonista Giuseppe Taddaia. Cene od 40 lir navzdol.

Nedelja, 14. februarja, ob 14.: Slepča miš. Opereta. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Ob 17.30: Sestra Angelika-Balet iz Thais. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Ponedeljek, 15. februarja: zaprto.

* **Opazujemo, da bosta v nedeljo v Operi popoldne dve predstavi: ob 14. opereta »Slepča miš«; ob 17.20 pa »Sestra Angelika« in balet iz opere »Thais«, ker je Beethovnova 7. simfonia časovno preobsežna in bi se konec predstave zavlekel predač.**

* **Gostovanje člana rimske Kraljeve Opere, baritonista Giuseppe Taddaia.** Danes bo pel partijo Figara baritonist Taddai, ki je gostoval z odličnim umetniškim uspehom v sredo kot oče Germont v »Traviati«. V Figaru, ki je nosilna partija, bodo prišle njegove pevske in igralske sposobnosti do polne veljave. Zanimiv bo kontrast med obema partijama: umernim, starim, finim Germontom in temperamentnim, zvijačnim in okretnim Figarom. Ostala zasedba partij bo naslednja: grof Almaviva — Lipušček, don Bartolo — Zupan, don Basilio — Betetto, Rosina — Ivančičeva, Berta — Stritarjeva, Fiorello — Dolničar, vojda straže — Anžlovor. Dirigent: D. Zebre, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti.

* **Vstopnice, kupljene za četrtično »Thais«, veljajo za prvo prihodnjo uprizoritev te predstave, ki bo predvidoma prihodnji teden.**

klost. Njegovo pero nam odkriva davne čase, ko sta se sienska volkulja in florentinski lev grizla med seboj do onemoglosti — v obliki bojev med sienskimi ghibellini in florentinskimi guelfi, ki se je med nje štel tudi veliki Dante in je vse sienske ghibeline vrgele v svoj »Pekel«. Pred našimi očmi znova zaživita tista Sienna, ki so jo napadale in pustilo rimske legije, Hanibalove afriške čete, tolpe barbarov, prodirajočih čez Alpe, pa Saraceni, guelfi, razni kondottieri in španski plačanci francoskih kraljev. Sienna, v kateri sta živel sv. Bernard in sv. Katarina Benincasa, svetnica in pesnica, znana po svojih znamenitih pismih papežem. Sienna, v kateri je nekoč studiral dubrovniški pesnik Marin Držić. Vse to je dandanes samo slaven spomin: je to tiho pokrajinsko mesto, muzej, a okrog njega očarljiva toskanska krajina.

Iz Sienne nas vodi Batušić v San Simignano, v srednjeveški kaštel na hribu, kjer se je vse do naših dni ohranilo trinajsto stoletje; v grad iz stare rdeče opeke, katere rdečilo se čudovito spaja s sinjino neba. S piscem vred doživljamo nenavadno lepoto večera v tem srednjeveškem kaštelu. Nato poromamo z Batušićem v Pisto, vsakomur znano po svoji kristlinici, katedrali in nagnjenem stolpu. Ogledamo si odnotni Camposanto, pokopališče, ki je znano po svojih arkadah, a še bolj po njihovih freskah, v katerih se ponavljajo kot osnovni motiv strah pred smrtjo.

Iz Pise nas vodi Batušić v Verono ob Adizi na podnožju Alp, v rodno mesto Paula Calligarija Veronca, slavnega renesančnega slikarja, ki ga je v Benetkah zasliševala Sveta inkvizicija zbog profanosti njegove slike »Gentile in Levijevi hčeri«. Mesto, v katerem je našel zavetišče tudi Dan-

* **20 bojevnikov v eni sami rodbini.** V rodbini Lorenza Cuniana iz Posagna pri Castelfrancu služi v sedanji vojni 20 bojevnikov. Rodbina šteje 11 družin z 59 sinovi, od katerih jih je 20 pod orožjem. Eden izmed njih je bil odlikovan s srebrno kolajno, eden pa je predlagan za odlikovanje z zlato kolajno.

* **Rezervirani prostori za vojne invalide v tramvaju.** Ministrstvo v Rimu je izdalo odredbo, ki prav, da morajo biti v vsakem tramvajem v vsakem prometnem sredstvu rezervirani najmanj trije sedoži za vojne invalide. Kadar ne bo invalidov, da bi te prostore zasedli, se bodo lahko vozili na njih drugi potniki, v načelu pa velja, da mora biti toliko prostor vedno na razpolago.

IZ LJUBLJANE

— **Oton Pelan pri Abrahamu.** Naš Otelček — tako živahan in mlaeniško čil, pa že pet križev na rami — kdo bi si to mislil? Od mladih let ga že poznamo kot vrlega družabnika in zvestega prijatelja. Predvsem pa kot izbornega pevca. Po svojem očetu pokojnem ravnatelju Otonu Pelanu je poleg vedrega značaja in priklupne živahnosti podedoval tudi II. tenor. Oto se je kakor vsi njegovi bratje in sestre izživljal največ v glasbi in petju. Od svojega osemnajstega leta dalje je prepeval zvonki II. tenor v kvartetih, oktetih v Gorizii, Triestu, pri Glasbeni Matici ljubljanski in mariborski, pri »Merkurju« itd. Leta 1934. bi moral z ljubljansko Glasbeno Matico na turnejo v Bolgarijo, nemila usoda pa mu ni dala užiti tega veselja, ampak ga je za dogledni čas položila v postelj. Po težki bolezni je moral pustiti pevsko udejstvovanje in vodstvo trgovine prepustiti svoji marljivi ženi. Sedaj že mnogo let gospodni doma z največjo veščino in je tudi v tem čiru svojevreden original. A kljub nezgod, ki ga je vidno zadela, ga vidimo nastopati pri raznih prilikah kot aktivnega pevca in dobrega družabnika. Vsako prsto urico pa prebije v svoji bogati knjižnici. Njegovi številni pevski in stanovski tovariši mu želimo dočakati še mnogo let v krogu rodbine — dveh sinov visokošolcev Aljše in Igorja in vzorne ženke ge. Marte, ncs pa naj bi še nadalje tovariševredil in nem ostal še naprej zvest in odkrit prijatelj. Otel, Bog Te živi na mnoga leta!

— **Jasno in sčeno vreme** imamo spet zadnje dni. Ponoči pada živo srebro pod ničlo, kajti noči so jasne, od meseca obsijane. Tudi jutraj imamo svež mraz, ceste so poledenele, po travnikih in vrtovih leži slana. Toda že zgodaj nam psije sonce, ki čez dan naglo pridobiva na moči in nam ustvarja idealno vreme, da tu in tam že kar diši po pomlad. V četrtek čez dan je sonce dvignilo živo srebro na 7,4 stop. C. Seveda se je zmrzla zemlja spet vsa zalila in smo imeli blatne ceste, zastran katereh pa radi potrpimo. V petek jutraj je bilo živo srebro na —4,6 stop. C. Že zgodaj je sonce sijalo na jasnem nebesnem svodu. Barometer stoji visoko in si obetamo še nekaj dni lepega vremena. Danes je godovala Katarina, o kateri pravi kmečki rek: Bodi Katarina ali kres, če je mrzlo, ne ti lesi še znamenitejši pa je jutrišnji govorin: Sv. Valentin, prinese ključke od korenin.

— **Nova grobova.** Za vedno je zatisnila svoje oči vdova po pekovskem mojstru ga. **Franciška Pirnatova.** Za njo žalujejo hčerka Franja, sinovi Venceslav, Ivan, Karel, Joško in Adalbert ter številno drugo sorodstvo. Pokojna leži na svojem domu na Poljanski cesti 41 do dneva pogreba do 11. dopoldne. K večnemu počitku pa jo bodo spremili iz kapele sv. Jožefa na Zalah v nedeljo ob 15. — Po kratki in hudi bolezni je preminula soprega krojaškega mojstra ga. **Antonija Hrenova,** po rodu Demšarjeva. Zapušta užaloščenega soprega in drugo sorodstvo. Pogreb blage rajke bo v soboto ob 14.30 iz kapele sv. Antona na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. — Pokojnima bomo ohranili blag spomin, preostalom pa izrekamo naše iskreno sožalje.

— **Uprava Sindikata gostinskih podjetnikov** v Ljubljani naznanja, da je umrla dolgoletna članica bivša gostilničarka ga. **Flegar Franciška.** Pogreb pokojne bo v soboto ob 15 z Zalah, kapelica sv. Petra.

— **Tudi ljubljanski ljubitelji črte in podlistkov** prdejo izdatno na svoj račun in pogledajo v »Domovino«. Podlistki v tem našem priljubljenem tedniku malga človeka po deloma izpod d. mač h peres deloma pa so vzeti iz svetovnega slovstva. Tako je bila v zadnji številki objavljena značilna novelica pisatelja Ljeskova: »Gospod bišče ruskega kmeta. V številki tega tedna, ki jo dobite po vseh ljubljanskih

trifikah, pa je objavljena zanimiva novelica Sultan, izpod peresa portugalskega pisatelja Trindade Coelho. Nadalje je v podlistku zanimiva črta Andreja de Lorde: Njen nakit. Članki nam govorijo o zaščiti koristnih živali v našem sadjarstvu in vrtnarstvu, o strašni bolezni raku, o indijskih dekletih, o afriških pritlikavcih, posebna stran pa je kakor vedno, namenjena našim ženam in dekletom. Obširen je politični pregled tedna. »Domovina« je najcenejši silvski tednik.

— **Priljudni klavirski koncert** bo v petek 19. t. m. v mali filharmoniji dvorani. Ta večer bosta koncertirali naši pianistki Silva Hrašvec in Marta Bizjak. Obe umetnici sta priredili že več koncertov na dveh klavirjih, v petek pa bosta nastopili vsaka zase s svojim spredom, in sicer v prvem delu večera gđ. Silva Hrašvec, v drugem delu pa ga. Marta Bizjak. Sprejedi je zanimiv, na koncert že danes opozarjamo, vstopnice bodo v prodaji od ponedeljka dalje v knjigarni Glasbene Matice.

— **Pozor pred nakupom!** V noči od 10. na 11. t. m. mi je bil pri Jelenču, slajmerjeva 1, v Ljubljani, ukraden elektromotor in 2 transmanjska jermena. Pred nakupom se svari.

— **Povest Janka Kača »Na novinah«,** izvrstno pripovedno delo, iz katerega živo diha Savinjska dolina in v katerem se pretresljivo plete človeške usode, je bilo za obelodno Prešernove smrti nagradeno z literarno nagrado mesta Ljubljane. Delo je izdala Vodnikova družba, ki premore še nekaj izvodov letošnjih knjig. Ker bodo ti kmalu razprodani, se morajo vsi, ki še nimajo knjižnega daru Vodnikove družbe (Vodnikove pratike 1943 in Kačeve povesti »Na novinah«) nemudoma oglasiti v »Priljudni Vodnikove družbe, Puccinjeva 5, poslajo Narodne tiskarne, ali pa v Tiskovni zadržaj, Seienburgova 3, oziroma v knjigarni Učiteljske tiskarne, Franciškanska št. 6.

— **Svojei internirancev in vojnih ujetnikov,** ki so zaradi odsotnosti internirane ga ali ujetega potrebni podpore, se lahko še vedno prijavijo uradu za popis internirancev in vojnih ujetnikov v kresiji, vhod z Lingarjeve ulice 1, II. nadst., soba 44. Tam je treba prijaviti tudi vse spremembe (preselitev, novi naslov ali povratek) že prijavljenih internirancev ali vojnih ujetnikov.

— **Instrukcije in priprava** za popravne izpite, Novi (Turjaški) trg 5-III. D. Jaka srednjih in meščanskih šol pripravljajo diplomirani filozofi temeljito in uspešno za šolo vsak dan dopoldne od 8—11, p. poldne od 3—6. Posebna pomoč v matematiki. Enako pripravljajo za privatne izpite čez dva razreda samo strokovniki. Honorar zmeren. Prijave dnevno od 8—11 in od 15—18: Novi (Turjaški) trg 5-III, Instrukcije.

— **Pozivamo vse rejce koz, cvate, prašicev, kunccev, perutnine itd.,** kateri do sedaj niso prejemali krmil za žval; pri Malem gospodstvu Galusovo nabrežje 37 da se prijavijo ob dočlenih dneh v zgoraj omenjeni p.sarni zaradi popisa žval.

Nova Dobra knjižica

Prihodnje dni izide peti zvezek »DOBRE KNJIGE«. Tokrat bo nudila ta naša odlična zbirka svojim čitateljem zopet prav poseben, svojevreden uutek.

Znamenitega pisatelja J. A. C. I. o. n. d. o. a. roman »JERRY Z OTOKOV« je zgodba psa, irskega terierja, ki se še kot ščene zaplete v čudovite avanture in katerega doživljaji se sprajajo z usodo belih in črnih ljudi na daljnem Tihem morju, v čarobnem krogu onih Salomonskih otokov, ki so od lani dalje v espradu zanimivo svetovno invenst.

»JERRY Z OTOKOV« bo posebno zadovalil široki krog onih čitateljev, ki ljubijo avanturo in presenetljive dogodke. Še posebej pa bo očaral vsakega ljubitelja živali.

Naklada romana je zopet omejena, zato hitite s prijavo, ako na DOBRO KNJIGO še niste naročili.

Naročnike sprejemajo uprava »Slovenskega Naroda« in »Jutra« ter vsi inkasanti naših listov.

Šestem pa dodaj na koncu: **Losung so iztrebili nasploh, pri zajcu bobki**

V IV. koloni dostavi v prvem odstavku: **pretakom solze!** V zadnjem odstavku črtaj zadnje tri vrste in jih nadomesti s: **to je torej kaj klavner »odsko«; divjad pred nami iz ležišča pa ne »odsko«; marveč skoči, odskoči na begu, kadar krene s pota vstran.**

V številki 23. I. v zadnji koloni v osmi vrsti dodaj za plah: **če mu je to prirojeno, kadar pa smo ga oplašili s kaznjajo, tedaj je oplašen.**

V isti številki v isti koloni dodaj v predzadnjem odstavku, da pravi po nekoč naš človek liko, ki ga napravi srnjak s srno pred zaskokom, kolobar (nemški Radel), srnjak in srna pa da sta kolobarila.

V številki 26. I. dodaj v prvem odstavku: **ter v pojasnilih »Lovec« 1940. str. 527. in »Lovec« 1941. str. 66.**

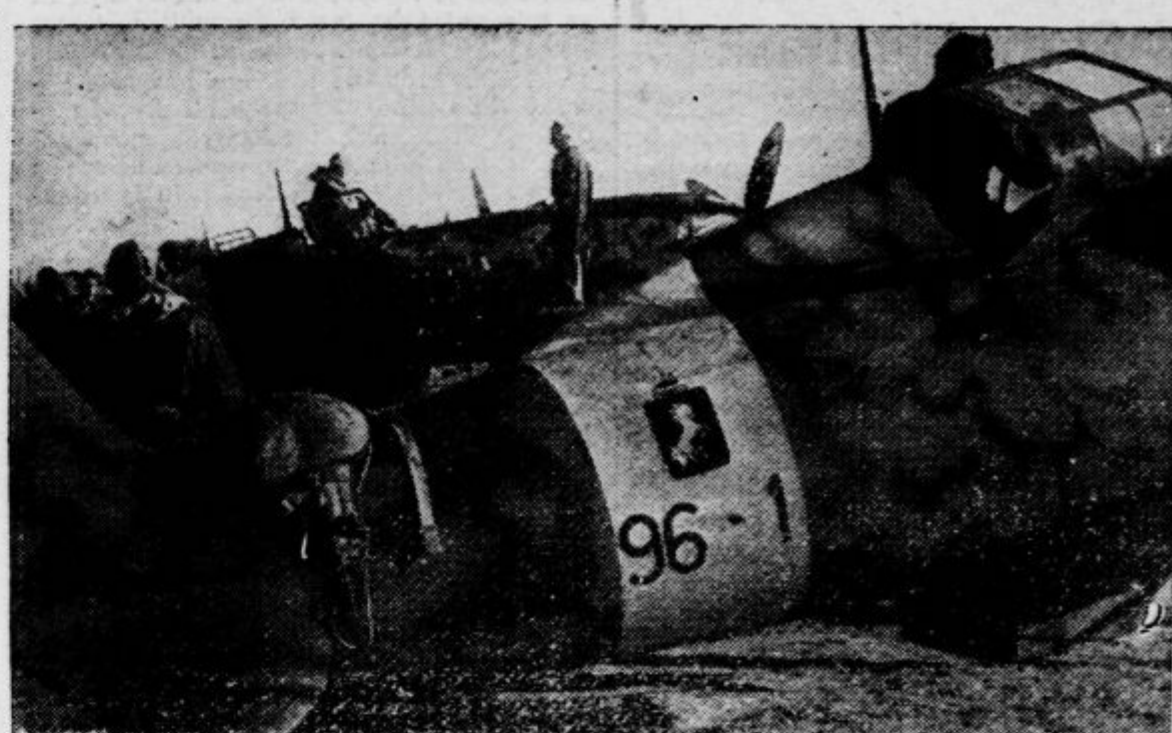
Kot peti odstavek v prvi koloni vrni: **strel v truplo — Rumpschusse; truplo — kadaver, Rumpf — trup!**

V II. koloni v predzadnjem odstavku dodaj: **čuvajka, ki čuva ali čuje.** Na koncu zadnjega odstavka v isti številki priključi: **podobno podkurim komu — podkadim mu tako, da ga ne samo duši, marveč tudi peče in žge, in izpodkurim koga = ga z vročino preženem.**

V številki 30. I. popravi v II. koloni v 14. vrsti lovski stariar v lovski stariar. Dr. Mirko Černič

ZAPISKI

Finžgarjeva literarna nagrada
Prejeli smo: »Nova založba« je podelila Finžgarjevo literarno nagrado za leto 1943. po pravilniku dne 9. februarja 1943 rokopisu zgodovinske povesti »Sveta zemlja«. Hkrati razpisuje »Nova založba«

Formazioni di apparecchi italiani da caccia pronti per la partenza da una base aerea in Tunisia — Formacije italijanskih lovcev so v nekem tunisnem oporišču pripravljene za odlet

in prejemanja krmil. Pisarna sprejema prijave samo do poldne in sicer: 15. februarja črke A do G, 16. februarja črke H do L; 17. februarja črke M do R; 18. februarja črke S do Z; 19. februarja zamudniki.

— **Strojepisni tečaji — novi —** (dnevni in večerni) prične v torek dne 16. februarja. Največja moderna strojepisnica, raznovrstni stroji: Specialna strojepisna šola! Učnina zmerna. Informacije in prijave dnevno. Zahtevajte brezplačni prospekt: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavoda, Dobrobranska 15.

Umetniški jubilej prof. O. Šesta

Danes v soboto praznuje višji režiser prof. O. Šest tridesetletnico svojega umetniškega delovanja. Kdor pozna njegovo neumorno delo kot igralca, režiser, pedagog in pisatelj, mu mora k temu jubileju čestitati z željo naj v raji pri svojem delu še dolgo, let v procvit naše Drams, za katere razvoj ima neveljave zasluge.

Z Gorenjskega

O organizaciji nemške delavske fronte na Gorenjskem poroča gorenjski tednik v delišem članku in pravi: V splošnem se lahko reče, da je ta organizacija na Gorenjskem potekala po načrtu. Nemška delavska fronta mora kot organizacija delavcev na Gorenjskem izpolniti izredno važno nalogo, ki je tako v »...« kot tudi vseh gorenjskih delovnih ljudi.

— V kranjskem okrožju je 29 krajevnih uprav in 609 sodelavcev s krajevnimi štabi. V radoviškem okrožju je 19 krajevnih uprav s 115 sodelavci, v kamniškem okrožju pa 26 krajevnih uprav.

Na vzhodni fronti so padli naslednji koroški rojaki: 21 letni protiletalski strelcec

Rihard Pleischnigg, vojak Franc Schwarzfurner, 19 letni planinski lovec Martin Unterweger in desetinik Alfred Stromberger, čigar brat Genadius Stromberger je padel že 6 aprila 1941.

O proslavi letošnjega 30. januarja na Gorenjskem poroča »Karawanken Bot«: »Na dan prevzema oblasti so se vršile po vsej Gorenjski slovesnosti, pri katerih so se govorniki spominjali pomena dneva za nemško nacijo. V Kreiselštaden so imeli Kreisleiterji govore z daljšimi izjavami.«

Finžgarjevo literarno nagrado za leto 1944. Dobiti jo more še neobjavljeno izvorno leposlovno, esejistično ali literarno-znanstveno delo, primerno za izdajo v samostojni knjigi (10 do 20 pol); ustrežati mora načelom, ki vodijo »Novo založbo« pri izdajanju knjig. Finžgarjeva literarna nagrada za to leto je bila pet tisoč lir. Pisatelji naj predložijo rokopise do 15. decembra 1943 v dveh tipkanih izvodih, opremljenih z geslom. V zaprti kuverti je treba predložiti geslo, ime in priimek, naslov in izjavo, da pisatelj prepusti svoj spis, če dobi nagrado. »Novi založbi« za običajni pisateljski honorar.

Druga izdaja »Italijanske slovnice za Slovence«

Italijanska slovnica za Slovence — Grammatica italiana ad uso degli Sloveni, spisal U. Giacometti in L. Duci, je izšla te dni v drugem, dobro pregledanem in popravljnem natisu v založbi La Editoriale Libreria S. A. v Triestu, ki ima svoje zastopstvo za Ljubljansko pokrajino pri knjigarni Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani. Slovnica obstoji iz dveh ločenih delov: prvi prinaša samo italijansko besedilo ter skuša na podlagi italijanskih besedil uvesti učenca v duha italijanskega jezika, ne zanemarjajoč slovnicih pravil, ki so podana dokaj pregledno in nazorno brez pedanterije. Stevilne vaje v tem delu naj vzposabljuje učenca k neodvisnemu izražanju v italijanskem. Temu delu je neločljivo priključen drugi del, sestavljen v slovenskem jeziku; ta del govori v obče o italijanskem izreku, o naglasu, o zlogovanju, ter podaja točen besedni seznam k vajam prvega dela in značilne razlike med obema jezikoma, nato italijansko-slovenski slovarček, 33 strani tankega tiska v dveh

Zborovanja v Kamniku. Nedavno je bil v Kamniku dvodnevni tabor prosvetnih delavcev, ki vodijo ednice Hitlerjeve mladine in zveze nemških deklet. Tabor je vodil šolski svetnik Prasch. Obravnavali so petje, šport, mladinske filme, ljudsko godbo in podobne zadeve, ki spadajo k mladinski vzgoji. — Nadalje so bili k delovanju svetniku v Kamniku sklicani župani vsega okrožja. Deželni svetnik dr. Dovjak je govoril o uvedbi nemškega občinskega reda na Gorenjskem. Okrožni višji inspektor Strasser pa je obširno pojasnjeval, kako naj bodo sestavljeni občinski proračuni. — Sklicano je bilo tudi učiteljsko zborovanje za odseka Kamnik in Domžale. Predavati je prišel šolski svetnik Rainer iz St. Vida ob Glini. Obujal je spomine na bivšo koroško učiteljsko zvezo. Šolski svetnik Prasch je naposled podnetil učiteljsko, naj stremi danes samo za enim ciljem, namreč: pridobiti mladino, da bo popolnoma vdana narodu in Führerju.

Nov dekliški dom učiteljske v Kranju. Dne 31. januarja so prišle v Kranj gojenke 1. letnika učiteljske. Po naročilu pokrajinskega namestnika so jim opremili nov dom na gradu Kieselsteinu (menda gradišče Okroglo). Po dekleta je prišel na kolodvor oddelek Hitlerjeve mladine in jih v svečanem sprejemu s fanfarami povedel v njihov novi dom. Voditeljica doma je Marinkškova.

Iz Spodnje štajerske

Imenovanje v orožniški službi. Z oblikom groškega pokrajinskega namestnika so bili te dni imenovani za orožniške okrožne pomočnike dotedanji orožniški mojstri: Karel Jakob v Mariboru, Franc Majnig v Ptujju, Franc Peretič v Kočevju in Leopold Springer v St. Lenartu v Slovenskih gorah. Osebo jim je izročil listino o imenovanju in jim čestital.

Na vzhodni fronti je našel smrt 21 letni Franc Meichennitsch. Bil je po rodu iz Maribora, edini sin svojih staršev. Lani se je prostovoljno prijavil k nekemu planinskemu polku. Na južnovzhodni fronti je bil smrtonosno ranjen in je na novega leta dan umrl v neki vojni bolnišnici. Z vojaškimi častmi je bil pokopan v mestu Stalini v Ukrajini. — Z železnim križcem 2. stopnje je bil odlikovan pionir Ernest Grobelschegg iz Selnice ob Dravi, ki je prostovoljno odriklil k vojakom.

Meč z najdaljšimi brki. V mariborskem dnevniku od 11. t. m. je čitateljem predstavljen mizarški mojster Anton Šumelj iz St. Jurca, občina Silivnica pri Celju. V prvi svetovni vojni se je nameril večkrat izkazati in je dobil razna odlikovanja, še zlasti pa je bil pri celjskem 87. polku znan po tem, ker je imel najdaljše brke, ki jih je negoval s posebno verno. List pravi, da je bil Šumelj vedno pomemben na svoje vojaško znanje nemškega jezika.

Tudi učiteljsko deluje za zmago. 6. t. m. je v Mariboru zborovalo 150 učiteljev in učiteljic iz vsega Maribora. Za uvod so zapeli domovinske pesmi, nakar se je učitelj Rihard Persche spominjal padlih pri Stalingradu. Nato je govoril okrožni vodja Mihael Strobl, ki je pozival učiteljsvo, naj nosi baklo prosvete in nemške zavesti. Narod, v čigar zgodovino je pekoče zapisano ime Stalingrad, ne sme biti mlačen. Učiteljsvo mora nemško mladino vzgajati tako, da bo dostojna onih, ki so se borili pri Stalingradu.

stolpcih, in slednjič še slovenske prevajalne vaje k lekcijam prvega dela. Vidi se, da je delo dobro preiščeno in metodično sestavljeno. Najboljše priporočilo zanj je, da je prvi natis iz leta 1941, pošel v kratkem času in da so sedaj na splošno povpraševanje priredili drugega. Knjigo priporočamo posebno učencem trgovskih in nižjih srednjih šol. Cena je seveda v primeri s prvim natisom iz splošno razumljivih gospodarskih razmer višja, vendar ima sedanja izdaja to prednost, da je trdo vezana.

Novi prevodi. Med novimi publikacijami Slovenske knjižnice sta dve knjigi, ki ugotevata zavzeti širok čitateljski krog: Henrija Bordeaux roman »Sreč in kri« (iz navelo »Poštena žena«) in češkega pisatelja J. S. Bzara roman »Gledbeke. K obema knjigama, kakor tudi k nekaterim drugim prevodom iz iste zbirke, se še vrnemo s podrobnejšim prikazom.

Dante v grščini. Atensko založništvo Sideri je izdalo v zbirki italijanskih klasikov prvi prevod Dantejeve »Divine Commedie«, katero je prevel prof. Costa Kerfillas. Prevalačec je opremil prevod tudi s primerjnim uvodom in razlago Dantejeve poezije. V drugi knjigi iste založbe je publiciral Kerfillas antologijo italijanske lirike s primeri poezije D'Annunzia, Carduccia, Pascolia, Ade Negri in Stecchettia. O vsemem avtorju je prevajalec spisal tudi primerno študijo.

Dela Galilejevih učencev. Založba Barbera v Frenzi je izdala pravkar prvi zvezek spisov Galilejevih učencev. Serija je preučevana na več zvezkov, ki so tpopgrafskega prvostanja opremljeni. Izdajo uredil prof. Giorgio Abetti s sodelovanjem Pietra Pagninija. Izdajatelj bosta pridala vsakemu zvezku tudi potreben komentar.

SPORT

Pazimo na lahkoatletski naraščaj!

To velja najbolj vsako spomlad, ko se mora mlad atlet skrbno prilagoditi prehodu iz zaprtih prostorov na sveži zrak

Sedaj, sredi februarja, se že bližajo razdobju, ko so v lahkoatletskem koledarju na vrsti prvi treningi na prostem. Po dveh mesecih priprav v telovadnici se mora telo polagoma spet prilagoditi delu na svežem zraku. Ta prehod pa mora biti izveden čim pazlivo, kar velja posebno za mlade atlete in sploh za novince, katerim je treba posvetiti največ pozornosti, ker so ne samo najbolj občutljivi, ampak tudi najmanj pčučeni o morebitnih škodljivih posledicah nepravilnega, predvsem prekomernega pomladnega treninga.

Če je dolžnost trenerja, da budno pazi na pripravo na mlade atlete, je dolžnost mladih atletov, da se prilagodijo na prostem. Vse to je začetek vsake letne lahkoatletske tekmovalnosti. Pri tem je predvsem potrebno, da se mladem tekaču, čigar telo še ni popolnoma razvito, prepreči vsako precejšnje utrujenost v eni življenjski splohi. Zato je treba uporabiti vsa sredstva, da se pri tem mladem tekaču zavre zlati nepremišljen in prehitel tek. Čigar posledica je, da atlet že po treh četrtinah proge ni več sposoben za tek in ga vleče naprej samo še volja, kar pa ima lahko zelo hude posledice.

Sistemi moštvev

Ta problem so poznaveči deloma rešili tako, da so tekače razdelili na moštva, ki so sestavljena iz treh, petih, sedmih itd. atletov. Zmagovalec po tem sistemu ni več poedinec, ampak moštvo. Toda dogajalo se je in dogaja se še zmerom, da mladi tekači enostavno uhajajo svojim tovarišem, s katerimi tvorijo celoto, ne glede na to, da s tem ne koristijo niti sebi niti svojemu moštvu. S tem sistemom torej ni doela rešen ta problem, ki ga v praksi morda sploh ni mogoče rešiti, ker je vsak sport navsezadnje tekmovaljevanje in je vsakdo rajši prvi nego zadnji.

Defitev prog na dva dela

Na precej posrečeno misel je prišel Finnek Pihkala, ki je z razdelitvijo proge na dva dela, na katerih se ne računa čas enako, skušal predvsem doseči, da tekači tečejo večji del proge čim enakomernije

in zaključijo v manjšem delu tek čim hitreje. Njegova zamisel je v podrobnosti takale:

Vsaka proga za gozdni tek naj se razdeli na dva dela, in sicer tako, da ima po možnosti obliko osmice, pri kateri pa naj bo en del mnogo manjši od drugega. Če je n. pr. proga dolga 5 km, naj meri prvi del 4 ali celo 4,5 km, drugi del pa le 0,5—1 km. Pihkala hoče prililiti tekača na čim enakomerni tek na ta način, da mu ne računa v sega časa v prvem delu, (torej pri 4—4,5 km) ki so ga sodniki izmerili za vsakega tekača posebej, ampak samo desetino ali petino ali četrtino itd., dočim mu za zadnji del proge vračuna čas, ki ga je v resnici potreboval in nato oba rezultata sešteje. Ta vsota obeh časov tvorila končni rezultat, tako da ni zmagovalec vedno tisti, ki je prišel prvi na cilj, temveč oni, ki je tekel najenakomernije in zlasti pri zadnjem delu najhitreje!

Zaradi lažjega umevanja naj služi naslednja tabela, ki označuje rezultate treh tekačev (A, B in C) v prvem delu 4 km dolge proge, zato njihove rezultate na tej progi deljene s štiri in temu prištej rezultat v zadnjem km proge, ter slednji čas, ki ga je vsak v resnici potreboval za vso 5 km dolgo progo:

4 km	po- vprečno km	zadnji km	skupaj 5 km
A 13:20	3:20	3:10	6:30
B 13:00	3:15	3:20	6:35
C 12:40	3:10	3:30	6:40

Po tej tabeli je tekač A tekel prve 4 km najpočasneje in začel za celih 40 sekund za tekmeccm C in 20 sekund za tretjim (B). Štedl je torej moči za zadnji km, ki ga je tudi v resnici pretekel za 20 sekund hitreje od tekača C in 10 sekund od tekača B, tako da je prišel na cilj 10 sekund za B-jem in celih 20 sekund za C-jem. Kljub temu pa po prej obrazloženem izračunu ni bil zadnji, ampak celo glado prvi, dočim je resnični prvak — zadnji, ker je svoje moči potrdil prehitro in neenakomerno.

Kakor je videti iz teabele, je ta sistem res učinkovit in bi ga bilo dobro pri nas uporabiti, posebno pri mlajših atletih, ki bi se tako morda odvadili teči brezmiselno, kar smo imeli priliko opazovati pri vseh dosedanjih mladinskih gozdnih tekih pri nas. Način finskega mojstra je gotovo vreden vsega premisleka!

Džek Bergh 48.53, Lundström 48.43, Westlin 48.39, Dahlén 47.45, Krogla: Bergh 14.76, Hellberg 14.59, Ferström 14.58, Dahlén 14.57, Kople: Pettersson 70.76, Eriksson 68.42, Attervall 67.36, Tegstedt 66.57, Kladivo: Eriksson 56.37, Linné 53.36, Backlund 53.11, Johansson 52.83.

Nesrečno ločen

»Ti si torej srečno ločen od svoje... od svoje...«

»Ločen sem. Pred sodiščem sem izdal ime človeka, ki me je žena z njim varala.«

»In — — — ?«

»In ta me je tožil zaradi obrekovanja in moja bivša soproga je storila isto.«

»To je neprijetno.«

»Da bi svojo trditve o njeni nezvestobi podkrepil, sem pred sodiščem povedal, da sem hodil z njo, še preden se je ločila od svojega moža. In zdaj mi grozi njen prvi mož, da me bo ubil.«

»Iz ljubosumnosti na svojo bivšo ženo?«

»Ah, ne. Njega samo jezi, da se je svoj čas izvršila razporka samo zaradi njegove krivde in da mu je zato sodišče prisodilo večjo alimante. Moja izpoved pa je dokazala, da je bila najmanj polovica krivde na njeni strani. Zdi pa da je za vso zadevo zvedela moja sedanja zaročenka.«

»Ojej!«

»In njen prvi mož...«

»Sveta nebesa! Ona je tudi ločena?«

»I, seveda. Po krivdi soproga, ki me zljaj sumljivo ogleduje, kadarkoli me sreča. Vidiš, kaj se pravi biti nesrečno ločen.«

IZ SOLE

»Ali te ni sram, Perko, da hodiš v šolo tako zakusiran? Ali se ne moreš doma malo počesati?«

»Nimam glavnika, gospod učitelj.«

»Pa bi si izposodil očetovega.«

»Ah, oče pa spet nima las.«

IZ PRIRODOPISA

»Kaj več, Jalen, o slonih?«

»Delajo se iz komarjev, prosim!«

TUDI SODIŠČE SE SMEHLJA

»Obtoženka, priznate tatvino?«

»Ne!«

»Ampak popis se z vami vendar tako zelo ujema; mlada, vitka, lep obraz...«

»Moj Bog, potem sem pa vendarle bila jaz, gospod sodnik.«

POROČNI OBČUTKI

Ženin in nevesta gresta iz cerkve. »Ah kako se že veselim današnjega večera.«

»Jaz tudi, ljubček.«

»Te tudi tako tiščijo čevlji?«

Posledice lanske suše v Franciji

Izredna suša, katero so imeli lansko leto spomlad, poleti in v jeseni na francoskem ozemlju, je popolnoma izčrpala rezervoarje elektrarn Centralnega masiva, Alp in Pirenejev ter silno pohabila francoski sistem za dobavo električnega toka. Po drugi strani pa ni bilo mogoče elektraren zadostno zaloziti s premogom in to je povzročilo ne navadno krizo. Francoska vlada je morala izdati prepoved o porabi električnega toka za industrijo in gospodinjstva. Danes je ista vlada primorana tozadavne ukrepe še poostri. Zato je prepovedala uporabo električnega toka za gorivo. Samo v prostorih, kjer je možnost vsakršnega drugega ogrevanja izključena, je dovoljeno uporabljati električen tok za kurjavo, to pa seveda v omejeni meri. Količine električne energije, ki se dovoljujejo takšnim potrošnikom proti oddaji premoževne nakaznice, je bila skrajšana na polovico. Kdor se pregreši proti tem odredbam, mu zaprejo električen tok najmanj za mesec dni.

Leta 1943. bo imela Francija tri vzorčne sejmje: v Parizu, Lyonu, Marsellu in Bordeauxu.

Na podlagi posebnega zakona o davčni reformi so z dnem 1. februarja v Franciji zopet uvedli davek na luksuzne pred-

mete. Ta davek znaša 10 odstotkov in se vnovčuje pri prodaji gotovih delikates: kisa, obleke, pohištva, umetnostnih predmetov itd. Temu davku so tudi podvržene vse restavracije prvega razreda, pa tudi vsi modni saloni. Za kavarne, luksuzne restavracije, nočne lokale in gledališča, se imenovani davek zviša celo na 18 %.

Davek na luksuzno življenje so v Franciji uvedli že v prvi svetovni vojni, in sicer je stopil v veljavo 1. januarja 1918. Na splošno je znašal takrat ta davek 10 %, samo pri pijlačah je dosegel do 30 %. Ta davek je potem vlada ukinila deloma leta 1932., dočim so ga leta 1934. popolnoma odpravili. Lansko leto so ga ponovno uvedli in je znašal 20 % naklade pri dišavah, draguljih, kožuhovini, pristnih preprogah, avtomobilih itd. Izkušnje, ki jih je francoska vlada stekla s tem davkom pa pravijo, da je škoda, ki nastaja s tem davkom, velja od dobička, zato je verjetno, da je sedanja uvedba tega luksuznega davka samo začasna.

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« male oglase!

Mali oglasi

Kdor išče stube plača vsako besedo L. —30. na dr. in prov. takso —50. na dajanje naslova ali šifro L. 3.—. Najmanjši iznos za te oglase je L. 7.—. Za šifre in dopisovanja je plačati vsako besedo L. 1.—, za vse druge oglase L. —50. na dr. in prov. takso L. —50. na dajanje naslova ali šifro L. 3.—. Najmanjši iznos za te oglase je L. 10.—.

Hišni posli

iščejo službe

Dekle

inteligentno in gospodinjko izobraženo, išče mesta v hotelu ali večjem gostinskem obratu kot pomožna kuharica. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Spopleten«. — moj vzorec. 2281-1

Hišni posli

dobi službo

Za gospodinjstvo

pri mali družini sprejemam zmerno osebo. — Vprašati: Fototehnik. Bleiweisova 15. 2320-1a

Vajencice

Vajenec

na brušenje stekla in ogledal se sprejme. Naslov v ogl. odd. Jutra. 2294-44

Uradništvo

dobi službo

Diplomiranega

dentista,

mladega, vestnega in resnega se sprejme. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiv denar«. 2321-1

Pouk

Nemščino

počutno, začetnik dipl. vzgojiteljica. Naslov v ogl. odd. Jutra. 2280-4

Prodaj

Gojzence,

št. 38, blago stare kakovosti, 2 krlji, bluze, dozo za cigarete, prodam. Istotim krasna jedilnica z salonom (23 kom.). Naslov v ogl. odd. Jutra. 2287-6

Lep jedilni pribor

za več oseb se prod. Naslov v ogl. odd. Jutra. 2301-6

Kupim

Več skobelnikov in prešo za furniranje kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sko-belniki«. 2144-7

Stalno kupuje in prodaja

fotoparate

kakor: Contax, Leica, Exakta, Rolleiflex in druge. Foto Tourist — Lojze Šmuc, Ulica 3. maja 8. 2230-7

Srebrne predmete

kupujem, plačam po najvišji ceni. Pridem ogledati na dom. Ponudbe pod »Srebra« na ogl. odd. Jutra. 2273-7

Otroški voziček

kupite, prodajte ali zamenjajte pri trdki »Prometu« (nasproti Križanske cerkve). 2274-7

Otroški voziček

globok, za gotovino ali živež, kupim. Ponudbe pod »Z navedbo cene« na ogl. odd. Jutra. 2269-7

Knjige

Ljubljanski in

Dunajski zvon

tudi posamezne letnike, kupim. Ponudbe pod »Lj. zvone« na ogl. odd. Jutra. 2297-8

Radio

Lokal

opremljen z elektriko, pilinom, vodovodom, se odstopi v centru mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Milenkostna odškodnina«. 2323-9

Auto, moto

Auto,

dobro ohranjen, srednje velikosti kupim. Adler S Service Kenda, Ljubljana na Kriškova ul. 2. 2167-10

2 motorna kolesa

125 cm in 350 cm, oba skoraj nova, najnovelše tipe zelo ugodno naprodaj. Ponudbe pod »Rad selitve« na ogl. odd. Jutra. 2300-10

Pohištvo

Lepa samska soba

s kavcem posteljo itd. za 3.900 naprodaj. Kauc eventuelno posebej naprodaj. Trček, delavica Sušteršič, Bleiweisova (Figovec levo dvorišče). 2257-12

Informacije

Kdor potuje

v Zagreb, naj se oglasi »Spectrum« d. d. Gospodarska 81. 2282-31

V najem

Prostore

za gostinski obrat v znanem in najem ali odkup po možnosti z inventarjem in na prostem: žili v mestu ali izven. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro plačnik«. 2221-17

Posest

Vilo

z velikim vrtom na Mirju ali pri sv. Jožefu, kupim. Ponudbe pod »Vila« na ogl. odd. Jutra. 2270-20

Stanovanja

1000 Lir

napredam dam onemu, ki mi prekrbi dvosobno stanovanje s pritlikinami pa takoj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 2277-21a

3000 Lir nagrade

dam onemu, ki zamenja 3—4 sobno komfortno stanovanje v »Strogem centru za 2 sobno v Šiški. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Strogi center«. 2283-21

Sobe išče

išče strogo separirano sobo. Ponudbe pod »Mirna« na ogl. odd. Jutra. 2312-23a

Zakonski par,

solidna, mirni stanovalci, išče lepo opremljeno sobo z uporabo kuhinje in plina (mava lastni rešo in kopalnico). Po možnosti izmed Gradšča in kolodvora ali blizu tramvaja. Ponudbe pod »Takoj ali kasneje« na ogl. odd. Jutra. 2314-23a

Gospodinjstvo

išče strogo separirano sobo. Ponudbe pod »Mirna« na ogl. odd. Jutra. 2312-23a

Zenitve

Iščem poznanja

mlade simpatične dame z lastnim stanovanjem v svrhu ženitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Akademik«. 2299-25

Filatelija

Znamke,

tudi zbirko ali partije, kupim. Ponudbe pod »Znamke« na ogl. odd. Jutra. 2298-39

VSAK

naš naročnik je zavarovan

ALI ste poravnali naročnino?

FRANCE NOVŠAR:

Nemir srca

ROMAN

Rudolf je opazil prežee oči novih znancev in prosi Martin pogled. V tem pa je vstala Kristina in zažgoleda z dosti prijetnim glasom:

»Gospod Zidarič, ali me popeljete na ples?«

Ne da bi se mogel braniti, se je resno priklonil, kratko pozdravil družbo in se zavrtel s Kristino. Bila je prijetna deklica, toda tokrat bi mu bila vsaka odveč. Ne da bi ji mnogo govoril, se je vrtel z njo ter jo takoj po plesu pripeljal k mizi. Vljudo se ji je priklonil in sedel nazaj na svoje mesto.

Če bi Rudolf storil tako kje drugje, bi njegovo jezo vsi opazili. Tu pa je dosegel ravno nasprotno. Vse je sililo vanj, samo Marta je gledala mirno predse in ga včasih za hip poiskala z ljubeznivim pogledom. Učitelj je zahteval, naj po šegi rodoljubov pije, toda Rudolf je odločno odklonil, češ da se ne počuti preveč dobro. Trdno je sklenil, da se bo zatekel k laži, da se bo rešil neljubih občudovalcev.

Kakor hitro je povedal, da se ne počuti dobro, se je sprožilo novo vprašanje.

»Saj res, gospod Zidarič, vi ste prišli na počitnice. Kaj pa, če bi ostali kar v naši vasi? Kraj je zdrav in daleč od prometa. Ljudje so zelo ljubeznivi in prepričan sem, da bi vam bilo všeč.«

Urejuje: Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra«: Stanko Virant — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran — Za inseratni del je odgovoren: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani

Umrla nam je naša nenadomestljiva mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

FRANČIŠKA PIRNAT

vdova po pekovskem mojstru

Blagopokojna leži na svojem domu, Poljanska cesta 41, do dneva pogreba do 11. ure dopoldne.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 14. t. m. ob 3. uri popoldne z žal — kapele sv. Jožefa — k Sv. Križu.

Ljubljana, Novo mesto, Črnomelj, St. Jernej, dne 12. februarja 1943.

Žalujoči:

FRANJA, VENCESLAV, IVAN, KAREL, JOSKO, ADALBERT, otroci — in ostalo sorodstvo

bi lagal, Marta... Ze dolgo nisem plesal s tako dobro plesalko... Ta dan mi bo lep spomin na vas... »

Koliko čudovitih besed! Kakšen ožen nastane včasih zaradi takih besed! Kako skrivnostno zveni to iz ljubljenih ust.

Marta si je slikala Rudolfov obraz. Njene misli so božale njegove bujne lase in blede lica. Šla je s počasnimi koraki, da bi trenutek čim dalje časa trajal in da bi si ga mogla dobro vtisniti v spomin.

Zavila je na stezo, ki je držala proti domači hiši. Okrog nje je rasel cvetoč sadovnjak.

Ko je Marta prišla do prvega drevja, je zapthal lahen veter. Naslonila se je na jablano in strmela v temne obrise vasi in dolenske pokrajine.

Nenadoma se ji je zazdelo, da čuje skoraj brezglasne stopinje po travi.

Prestrašila se je in prisluhnila. Nit misli se je pretrgala.

Kmalu je zagledala temno postavo, ki se je bližala po stezi. Kdo bi to bil? Obšla jo je tesnoba, ker je bilo vse okoli tako mrtvaško tiho, celo psos ni bilo slišati.

Ze je hotela zaklicati, spregovoriti kar koli, da bi pregnala mučno tišino, ko je začula dobro znani, globoki in nežni glas.

»Ne bojte se, jaz sem Rudolf.«

Dasi ga je sedaj spoznala, je zatrepetala še močnejše.

Šepetaje je spraševala:

»Ali veste, kje ste sedaj?«

»Ne, Marta.«